

Nr 192.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 6 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—18:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler följande frågor om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter vissa personer och anför därvid:

1:o.

Rätten till arv efter brädgårdsarbetaren Gustaf Henrik Gustafsson från Stockholm. Brädgårdsarbetaren Gustaf Henrik Gustafsson från Stockholm, vilken var född den 2 maj 1885, omkom genom drunkning vid något tillfälle under tiden den 31 oktober—den 1 december 1929. Enligt den efter Gustafsson upprättade bouppteckningen efterlämnade han såsom arvingar två å

okänd ort vistande farbröder. Av Stockholms rådhusrätt förordnades god man att omhändertaga och utreda dödsboet samt bevaka de bortovarande arvingarnas rätt och förvalta deras lotter i boet.

Den 23 januari 1930 bevakades vid rådhusrätten såsom testamente efter Gustafsson en med hans namn underskriven, obeitnad handling av innehåll, att kvarlåtenskapen efter honom skulle tillfalla änkan Sigrid Hansén, numera boende i Sundbyberg. Sedan handlingen delgivits den förordnade gode mannen, yrkade denne efter stämning å Sigrid Hansén vid rådhusrätten, att handlingen måtte, enär densamma icke upprättats i laga ordning, förklaras ogiltig såsom testamente samt den avlidnes arvingar eller eventuellt allmänna arvsfonden berättigas att utan hinder av det åberopade förordnandet utbekomma vad dem enligt lag tillkomme av kvarlåtenskapen. Genom sedermera lagakraftvunnen dom den 19 juni 1930 blev berörda klandertalan av rådhusrätten på anförda skäl bifallen.

Sedan de i bouppteckningen efter Gustafsson upptagna arvingarna på grund av inträdd preskription förlorat rätten till arvet samt allmänna arvsfonden till följd därav i stället inträtt såsom arvinge, har gode mannen den 4 juni 1935 till arvsfonden inlevererat behållningen i boet, enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning uppgående till 5,475 kronor 27 öre.

Med utlåtande den 18 januari 1936 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till överståthållarämbetet ingiven och av sistnämnda myndighet med eget yttrande den 20 december 1935 jämte införskaffad utredning till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri förenämnda Sigrid Hansén hemställt, att kvarlåtenskapen efter Gustafsson måtte avstås till förmån för henne.

Av utredningen i ärendet framgår i huvudsak följande:

Sigrid Hansén är född 1880. Enligt egen uppgift är hon sedan några år tillbaka på grund av nedsatta kroppskrafter oförmögen till ordnat arbete och i saknad av inkomst. Hon har sedan 1930 åtnjutit regelbundet understöd av fattigvårdsstyrelsen i Sundbyberg, i allmänhet med 30 men efter den 1 juni 1934 med 40 kronor i månaden. Därjämte har hon vid ett flertal tillfällen erhållit sjukvård genom fattigvårdsstyrelsens försorg.

Beträffande sin bekantskap med Gustafsson och tillkomsten av förutnämnda handling berättade Sigrid Hansén under rättegången vid rådhusrätten bland annat följande: Under omkring 11 år före Gustafssons död hade hon och Gustafsson bott i närheten av varandra i Bällsta villastad. Dessförinnan hade de omkring 3 års tid varit grannar i Sundbyberg. Redan då de bott på sistnämnda plats hade de känt varandra. Särskilt under de sista åren före Gustafssons död hade de varit goda vänner samt flitigt umgåtts, och hon hade ofta biträtt Gustafsson i hans hushåll. Gustafsson hade vid upprepade tillfällen under de senare åren yttrat till henne, att det vore hans önskan att hon vid hans död erhöles hans kvarlåtenskap. På kvällen den 31 oktober 1929 hade Gustafsson uppsökt henne i hennes bostad. Han hade då på nytt uttalat såsom sin önskan att hon vid hans frånfälle skulle erhålla hans kvarlåtenskap, varefter han satt sig vid ett bord och utskrivit den sedermera såsom testamente åberopade handlingen, vilken hon sedan omhändertagit. Gustafsson, som förefallit vara mycket nervös, hade yttrat, att

testamentet egentligen borde bevittnas men att han icke visste var han skulle få tag i några vittnen. Strax därefter hade han lämnat hennes bostad, varvid han förklarar, att han aldrig mer skulle komma igen dit. Hon hade på grund av detta Gustafssons uttalande och med hänsyn därtill att Gustafsson tidigare yttrat till henne, att han ville bereda henne på att han komme att försvinna, misstänkt, att det varit Gustafssons mening att själv beröva sig livet. Sedan Gustafsson avlägsnat sig, hade han varit försvunnen och icke påträffats förrän den 1 december samma år, då hans lik uppflutit i Ulvsundasjön. Av allt att döma hade han dränkt sig själv. Såvitt hon själv kunnat finna hade Gustafsson, så länge hon känt honom, varit vid fullt och sunt förstånd. Hon hade för sin del trott, att vittnen till ett testamente endast kunde anskaffas genom förmedling av en advokat, och hon hölle för sannolikt, att även Gustafsson haft denna tro.

Ett vittne uppgav under rättegången bland annat, att Gustafsson i livstiden varit mycket snäll mot Sigrid Hansén och skänkt henne många saker, varjämte två makar, vilka under Gustafssons vistelse i Bällsta villastad bott i samma hus som denne, i ett intyg, vilket tillerkändes samma vitsord som om det blivit beedigat, förklarade, att Sigrid Hansén under långa perioder, då Gustafsson på grund av sjukdom icke kunnat arbeta, varit honom behjälplig med skötseln av hans hem.

Överståthållarämbetet har i sitt yttrande anfört följande:

Av utredningen i ärendet framgår, att Sigrid Hansén de närmaste åren före arvlåtarens död hjälpt och tagit vård om denne samt att arvlåtaren kort före sin bortgång till Sigrid Hansén överlämnat ett av honom under-tecknat testamente, varigenom Sigrid Hansén tillagts all arvlåtarens kvarlåtenskap. Detta testamente har sedermera genom Stockholms rådhusrätts lagakraftvunna dom förklarats sakna gällande kraft, då det icke blivit bestyrkt av vittnen och på den grund icke kunde anses hava tillkommit i laga ordning. Med hänsyn till vad sålunda upplysts angående förhållandet mellan arvlåtaren och Sigrid Hansén synes billigheten fordra, att arvet i sin helhet avstås till henne. Handlingarna utvisa visserligen, att Sigrid Hansén under längre tid stadigvarande åtnjutit fattigvårdsunderstöd från Sundbybergs stad, till vilken sökanden på den grund enligt inhämtad uppgift häftar i skuld med belopp, överstigande 2,000 kronor. Därest sökanden tillerkännes kvarlåtenskapen, torde så mycket av denna komma att omedelbart tagas i anspråk, som erfordras för gäldande av berörda skuld. Då emellertid därefter ungefär två tredjedelar av kvarlåtenskapen ändå skulle återstå till Sigrid Hanséns föfogande samt Sigrid Hansén därmed för längre tid torde bliva i stånd att bereda sig välbehövlig lättnad i sin betryckta ekonomiska ställning, finner överståthållarämbetet sig trots förekomsten av berörda fattigvårdsskuld böra tillstyrka bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har, på de av överståthållarämbetet anförda skälen och då den såsom testamente efter Gustafsson bevakade handlingen syntes utgöra ett riktigt uttryck för dennes yttersta vilja, ansett fog föreligga för ett avstående av kvarlåtenskapen till sökandens förmån och förty förordat bifall till ansökningen.

Då sökanden även enligt min mening förebragt övertygande skäl för sin begäran att få Gustafssons kvarlåtenskap till sig efterskönt, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

*Departementets
chefen.*

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter brädgårdsarbetaren Gustaf Henrik Gustafsson från Stockholm må avstås till Sigrid Hansén.

2:o.

Rätten till arv efter förre handlanden Anders Henrik Henriksson från Älekulla socken. Förre handlanden Anders Henrik Henriksson från Dunkared i Älekulla socken, Älvsborgs län, vilken var född den 4 augusti 1849, avled den 21 juni 1930 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet efter honom utgjorde enligt bouppteckningen 81,135 kronor 8 öre. Enligt anteckning i bouppteckningen hade Henriksson den 4 juni 1929 på grund av sinnessjukdom förklarats omyndig.

Den 21 oktober 1930 lät Älekulla kommun inför Marks häradsrätt anställa vittnesförhör med fem personer rörande vissa av Henriksson fällda yttranden angående dispositionen av hans kvarlåtenskap. Av vittnesmålen framgick, att Henriksson vid olika tillfällen under de senare åren av sin levnad sagt sig ämna ihågkomma kommunen genom testamente.

Under återopande av berörda yttranden anhöll därefter kommunen i en till Kungl. Maj:t ställd, den 12 december 1930 dagtecknad skrift, att kvarlåtenskapen efter Henriksson måtte helt eller delvis avstås till förmån för kommunen.

I infortrade utlåtanden över framställningen tillstyrkte länsstyrelsen i Älvsborgs län bifall till densamma, varemot kammaradvokatfiskalsämbetet, som hävdade den uppfattningen att allmänna arvsfonden tillfallet arv med hänsyn till avfattningen av 5 kap. 3 § lagen om arv icke kunde avstås till förmån för juridisk person, hemställde om avslag å ansökningen.

Genom beslut den 13 november 1931 fann Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Emellertid hade kommunen den 7 april 1931, eller sålunda medan förenämnda framställning ännu var beroende på Kungl. Maj:ts prövning, i bevakningsändamål till Marks häradsrätt ingivit utdrag av häradsrättens dombok rörande omförmälda vittnesförhör. Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet å allmänna arvsfondens vägnar erhållit del av domboksutdraget samt ämbetet, på grund av bestämmelserna i 4 § lagen om allmänna arvsfonden, underställt Kungl. Maj:t frågan om godkännande av de bevakade yttrandena såsom muntligt testamente, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 2 oktober 1931, att klander mot det återopade testamentet skulle för allmänna arvsfondens räkning äga rum.

Ämbetet instämde därefter kommunen till häradsrätten med yrkande, att de bevakade yttrandena måtte förklaras icke innefatta ett lagligt testamente och följaktligen icke utgöra hinder för allmänna arvsfonden att tillträda kvarlåtenskapen efter Henriksson. Genom dom den 21 juni 1932 blev äm-

betets talan av häradsrätten bifallen. Efter fullföljd av kommunen fann Göta hovrätt genom dom den 18 november 1932 ej skäl att göra ändring i häradsrättens dom, varefter Kungl. Maj:t genom dom den 29 juni 1934 fastställde hovrättens dom.

Behållningen i boet efter Henriksson har sedermera inlevererats till allmänna arvsfonden och uppgick därvid enligt avgiven redovisningsräkning till 88,949 kronor 63 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 2 januari 1935 dagtecknad skrift har nu kommunen ånyo gjort framställning om att få del i arvet efter Henriksson och i sådant hänseende hemställt, att hälften av kvarlåtenskapen eller så stor del därav, som kunde anses skälig, måtte tillerkännas Älekulla kommun och församling att *dels* användas för täckande av de kostnader å tillhoppa 2.275 kronor, vilka åsamkats kommunen i anledning av förenämnda rättegång, *dels ock* avsättas till en fond, vars avkastning skulle användas till sådana ändamål, som finge anses vara av allmänt och stort behov påkallade men på grund av de höga skatterna inom kommunen ej kunnat tillgodoses och som överensstämde med allmänna arvsfondens syfte att främja barns och ungdoms vård och fostran. Såsom dylika ändamål har kommunen särskilt framhållit läkarundersökning och tandvård beträffande alla barn i skolåldern samt hjälp till sjuka och fattiga barn.

Till stöd för ansökningsen har anförts i huvudsak följande:

Henriksson, som under hela sitt liv varit bosatt i Älekulla, hade under 33 års tid varit ordförande i kommunalstämman och hade alltid mycket starkt känt sambandet med sin kommun, i vars angelägenheter han med stort intresse tagit del. Av vittnesmålen framginge, att det varit hans avsikt att testamentera sin kvarlåtenskap till kommunen men att han bland annat på grund av mellankommande sjukdom blivit hindrad att förverkliga denna tanke. Då han efter föräldrarnas död under ett antal år åtnjutit uppfostran på kommunens bekostnad och förtjänat hela sin förmögenhet inom kommunen, hade han tydligen, såsom han även yttrat till ett av vittnena, ämnat visa sin tacksamhet därför genom att testamentera sin egendom till kommunen. Enligt vittnesmålen hade han såsom ytterligare skäl för denna sin avsikt även antytt, att kommunen vore fattig. I detta avseende kunde framhållas, att utdebiteringen av kommunalskatt under åren 1930—1935 varit resp. kronor 17: 60, 12: 90, 17: 30, 12: 75, 14: — och 15: 50 per skattekrona samt att skattekrornas antal under åren 1929—1934 växlat mellan högst 620 och lägst 507. Å lån för uppförande av skolhus och lärarbostad återstode en kapitalsskuld av över 17,000 kronor; ränta och amortering härå uppginge till 1,322 kronor om året. Kommunens folkmängd hade vid utgången av 1934 utgjort 591 personer.

För den händelse framställningen skulle vinna bifall har kommunen tillika hemställt, att Kungl. Maj:t måtte fastställa bestämmelser rörande användningen och förvaltningen av det belopp, som kunde bliva kommunen tillerkänt.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Älvsborgs län den 30 september och av kammaradvokatfiskalsämbetet den 22 oktober 1935.

Länsstyrelsen har förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört, att efter meddelandet av Kungl. Maj:ts förut omförmälda beslut den 13 november 1931 någon omständighet icke förekommit, som enligt ämbetets mening kunde föranleda ett frångående av den utav Kungl. Maj:t genom beslutet intagna ståndpunkten till frågan om kvarlåtenskapens avstående, i anslutning vartill ämbetet hemställt, att den nu förevarande ansökningen icke heller måtte föranleda någon åtgärd.

Departements-
chefen.

I proposition nr 206 till 1935 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t under punkten 9 riksdagen medgiva, bland annat, att en allmänna arvsfonden i arv efter förra telegrafisten Hedvig Sjöberg från Borgholm tillfallen fastighet måtte avstås till Ölands kulturminnesförening. Såsom framgår av riksdagens skrivelse den 21 maj 1935, nr 229, blev berörda förslag av riksdagen bifallet. Härigenom hava statsmakterna för första gången direkt fattat ställning till den omtvistade frågan, huruvida stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv kan anses medgiva efterskänkande av allmänna arvsfonden tillfallet arv till förman för annan än fysisk person.

Ovissheten om nämnda lagrums rätta innebörd lär åtminstone hava utgjort en bidragande orsak till den avvisande hållning, som tidigare intagits gentemot framställningar om efterskänkande, vilka gjorts av juridiska personer. Med hänsyn härtill torde Kungl. Maj:ts förut omförmälda beslut den 13 november 1931 i anledning av kommunens tidigare gjorda framställning om efterskänkande av Henrikssons kvarlåtenskap icke böra utgöra hinder för ett förnyat övervägande av alla de skäl, som kommunen åberopat till stöd för sin nu förevarande ansökan. Under ärendets beredning har jag för egen del icke kunnat undgå att bibringas den uppfattningen, att Henriksson, som tydligen varit bunden vid kommunen med starka band, hyst en bestämd önskan att kommunen skulle få del av hans kvarlåtenskap. På grund härav och då ett tillmötesgående av framställningen skulle möjliggöra för kommunen att förverkliga vissa behjärtansvärda önskemål, vilka uppgivits till följd av det betydande skattetrycket icke kunna av kommunen i annan ordning tillgodoses, vill jag förorda, att till kommunen avstås en del av kvarlåtenskapen ifråga, vilken del skäligen synes böra bestämmas till 30,000 kronor. Såsom kommunen föreslagit, torde bestämmelser rörande användningen och förvaltningen av beloppet sedermera böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre handlanden Anders Henrik Henriksson från Dunkared i Älekulla socken må till Älekulla kommun avstås ett belopp av 30,000 kronor att användas och förvaltas enligt bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t.

3:o.

Rätten till arv efter förre lantbrukaren Jöns Nilsson från Rolsberga i Gudmuntorps socken. Förre lantbrukaren Jöns Nilsson i Rolsberga, Gudmuntorps socken, Malmöhus län, instämde till Frosta häradsrätts sammanträde den 27 september 1932 arbetaren Ingeman Ingemansson i Rolsberga samt anförde vid häradsrätten följande: Den 7 september 1891 hade häradsrätten beviljat lagfart för Maria Nilsson och Hanna Nilsson å $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1. Den 25 maj 1894 hade Hanna Nilsson, som då varit gift med svaranden Ingemansson, avlidit och efterlämnat såsom dödsbodelägare sin bemålde man samt fadern Nils Jönsson ävensom tre syskon, nämligen käranden Jöns Nilsson, förutnämnda Maria Nilsson och snickaren Per Holmbergs hustru Kerstin Holmberg, född Nilsson. I den efter Hanna Ingemansson upprättade bouppteckningen hade bland tillgångarna upptagits »halva huset å tomten $\frac{1}{640}$ mantal å nr 1 Rolsberga i Gudmuntorps socken», varmed uppenbarligen åsyftats hälften av förutberörda år 1891 lagfarna fastighet $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1. Då fastighetsandelen av Hanna Ingemansson förvärvats före äktenskapet, hade densamma utgjort hennes enskilda egendom, vari mannen icke ägt giftorätt. Kerstin Holmberg hade avlidit den 17 januari 1897 utan att efterlämna bröstarvingar. Nils Jönsson hade avlidit den 15 februari 1907, efterlämnande såsom dödsbodelägare käranden Jöns Nilsson och Maria Nilsson. I bouppteckningen efter Nils Jönsson hade icke upptagits någon fast egendom, men i ett den 27 augusti 1932 upprättat tillägg till bouppteckningen hade såsom tillgång i boet efter honom angivits del av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1. Den 15 december 1927 hade Maria Nilsson avlidit, varvid hon efterlämnat såsom arvinge käranden Jöns Nilsson och såsom universell testamentstagare svaranden Ingemansson. I bouppteckningen efter henne hade såsom tillgång i boet felaktigt upptagits hela fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1. Under återopande av bouppteckningen efter Maria Nilsson hade Ingemansson den 23 september 1929 hos häradsrätten sökt lagfart å hela fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, men hade häradsrätten genom beslut samma dag endast beviljat Ingemansson lagfart å hälften av fastigheten eller den del därav, som motsvarade vad Maria Nilsson förvärvat genom det år 1891 lagfarna köpet. Ansökningen i övrigt hade förklarats vilande och kungörelse därom utfärdats jämlikt 10 § i förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom. På grund härav yrkade Jöns Nilsson såsom delägare i dödsbona efter Hanna Ingemansson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson, att häradsrätten måtte förklara dels Ingemansson icke vara ägare och sålunda ej heller böra erhålla lagfart å den fastighetsdel eller hälften av $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, varom kungörelse om vilande lagfart utfärdats, dels ock dödsbona och dödsbodelägarna efter Hanna Ingemansson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson äga bättre rätt till samt äga hälften av $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1 ävensom förplikta Ingemansson ersätta Jöns Nilssons rättegångskostnader.

I utslag den 25 oktober 1932, vilket vann laga kraft, fann häradsrätten

utrett, att, sedan systrarna Maria och Hanna Nilsson den 7 september 1891 erhållit lagfart å $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, Hanna Nilsson den 24 maj 1894 avlidit, därvid hon såsom dödsbodeläggare efterlämnat fadern Nils Jönsson, systrarna Maria Nilsson och Kerstin Holmberg samt brodern Jöns Nilsson, kärande i målet, att Kerstin Holmberg avlidit den 17 januari 1897 utan att efterlämna bröstarvingar, därvid hennes man Per Holmberg i testamente erhållit all boets egendom under förbehåll likväl att boet efter hans död skulle lagligen delas mellan Kerstin Holmbergs och Per Holmbergs arvingar, att Nils Jönsson avlidit den 15 februari 1907, därvid han såsom dödsbodeläggare efterlämnat Jöns Nilsson och förutnämnda Maria Nilsson, samt att Per Holmberg avlidit den 2 januari 1931. Vidare fann häradsrätten utrett, att Maria Nilsson den 15 december 1927 avlidit, att i bouppteckningen efter henne hela nu ifrågavarande fastighet upptagits såsom tillgång, att hennes kvarlåtenskap enligt ett den 5 september 1919 upprättat testamente tillfallit svaranden Ingemansson samt att Ingemansson på grund av detta testamente den 23 september 1929 erhållit lagfart å den för Maria Nilsson den 7 september 1891 lagfarna hälften av ifrågavarande fastighet. På grund härav och då Ingemansson icke visat annan rätt till återstående hälften av nu ifrågavarande fastighet än den, som tillkommit Maria Nilsson i egenskap av deläggare i dödsbona efter Hanna Nilsson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson samt sagda dödsbon ostridigt icke skiftats mellan delägarna, pröva de häradsrätten rättvist på det sätt bifalla Jöns Nilssons i målet förda talan, att häradsrätten förklarade de oskiftade dödsbona efter Hanna Nilsson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson äga bättre rätt än Ingemansson till den hälft av $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, varå Hanna Nilsson den 7 september 1891 erhållit lagfart. Härjämte förpliktade häradsrätten Ingemansson att ersätta Jöns Nilssons kostnader å målet med 140 kronor jämte vad som åtginge till lösen av utskrift av häradsrättens dombok i målet.

Den 17 oktober 1932, eller sålunda strax innan förenämnda rättegång avgjordes, avled Jöns Nilsson utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet efter honom utgjorde enligt bouppteckningen 11,499 kronor 61 öre. Dessutom upptogs såsom tillgång del av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1 utan angivet värde. Taxeringsvärdet å hela fastigheten utgör 2,000 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 6 december 1932 dagtecknad skrift, vilken ingivits till länsstyrelsen i Malmöhus län, har nu förenämnde Ingeman Ingemansson hemställt, dels att allmänna arvsfonden måtte till förmån för honom avstå från den del av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, som genom häradsrättens omförmälda utslag blivit tillerkänd Jöns Nilsson såsom deläggare i oskiftade dödsbona efter Hanna Nilsson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson, dels ock att Ingemansson av de arvsfonden tillkommande arvsmedlen efter Nils Jönsson måtte återbekomma av Ingemansson på grund av häradsrättens

utslag erlagd rättegångskostnadsersättning 158 kronor. Till stöd för ansökningen har Ingemansson anfört i huvudsak följande:

Den ifrågavarande fastigheten hade inköpts 1890 av Jöns Nilssons systrar Maria Nilsson och Hanna Nilsson, med vilken sistnämnda Ingemansson ingått äktenskap 1893. Då Hanna Nilsson påföljande år avlidit, hade enligt upprättad bouppteckning tillgångarna efter henne, däri inberäknad hälften av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, uppgått till ett värde av 1,145 kronor 90 öre samt skulderna till belopp av 1,108 kronor 62 öre, varför behållningen i boet utgjort endast 37 kronor 28 öre. Skulderna hade till största delen gjorts av Hanna Nilsson själv dels för fastighetens förvärvande och dels för en av henne och system Maria Nilsson gemensamt bedriven maskinstickningsrörelse. Ehuru halva fastigheten utgjort Hanna Nilssons enskilda egendom, hade hennes släktingar icke framställt något anspråk på arv efter henne, emedan det praktiskt taget icke funnits något för dem att ärva. Något arvskifte efter Hanna Nilsson hade därför aldrig upprättats, utan Ingemansson och Maria Nilsson hade gemensamt betalat gälden efter henne samt fortsatt att bo tillsammans på fastigheten alltintill Maria Nilssons död 1927. Då Maria Nilsson hela tiden ansetts såsom ägare av fastigheten, hade denna i sin helhet upptagits i bouppteckningen efter henne, varefter Ingemansson, som genom testamente tillerkänts all hennes kvarlåtenskap, sökt lagfart å fastigheten. Varken vid bouppteckningen efter Kerstin Holmberg eller vid bouppteckningen efter Nils Jönsson hade såsom tillgång upptagits någon del i fastigheten i Rolsberga, och detta ehuru Jöns Nilsson själv uppgivit boet vid den senare. 1923 hade Jöns Nilsson fått tillåtelse att flytta till fastigheten, där han sedan kvarbott till sin död. Det förefölle Ingemansson orättvist, om Jöns Nilsson eller numera hans rättsinnehavare för en fordran år 1894 på ett fåtal kronor i boet efter Ingemanssons hustru nu skulle få del i fastigheten utan att Ingemansson gottgjordes för vad han betalat av hustruns skulder och för vad han nedlagt i underhållskostnader för fastigheten.

Vid ansökningen har fogats ett av kommunalnämndsordföranden samt överförmyndaren i Gudmuntorp jämte fem andra personer avgivet intyg, vilket i allt väsentligt bekräftar de till stöd för ansökningen lämnade uppgifterna och vari tillika framhålles, bland annat, att det varit genom Ingemanssons arbetsamhet och omvårdnad om Maria Nilsson som hon kunnat behålla fastigheten och inte tvingats att realisera den för att kunna försörja sig. Med hänsyn härtill och under åberopande av att Ingemansson befunne sig i små ekonomiska omständigheter hava intygsgivarna förklarat sig på det varmaste förorda bifall till hans framställning.

Länsstyrelsen har den 28 mars 1933 till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivit utlåtande över ansökningen och därvid fogat ett från landsfiskalen i Löberöds distrikt inhämtat yttrande i ärendet.

Landsfiskalen har meddelat, att Ingemansson, vilken är född 1866, vid förhör uppgivit sig äga ett tillgodohavande i bank å omkring 3,600 kronor. Även om Ingemansson med hänsyn härtill icke kunde anses vara helt i behov av det begärda stödet, ansåge landsfiskalen dock skäligt, att allmänna arvsfonden till hans förmån avstode från sin andel i fastigheten, i vilken Ingemansson själv ägde största delen.

Länsstyrelsen har för sin del avstyrkt bifall till ansökningen, enär enligt

länsstyrelsens mening sådana omständigheter icke blivit förebragta, att det med hänsyn därtill finge anses skäligt, att i handlingarna omfördelad del av arvet avstodes till sökanden.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 28 augusti 1935 anfört bland annat följande:

För uttronande av storleken av den Jöns Nilsson såsom delägare i oskiftade dödsbona efter Hanna Nilsson, Kerstin Holmberg och Nils Jönsson tillkommande andelen uti ifrågavarande fastighet $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1 hade ämbetet genom vederbörande utredningsman låtit verkställa arvskiften i sagda dödsbon, såvitt gällde nämnda fastighet. Därvid hade Jöns Nilsson tillskiftats genom ett den 19 april 1933 upprättat arvskifte efter systemen Hanna Ingemansson $\frac{1}{12}$ av $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1, genom ett den 23 augusti 1933 upprättat arvskifte efter systemen Kerstin Holmberg $\frac{1}{96}$ av samma fastighet samt genom ett sistnämnda dag upprättat arvskifte efter fadern Nils Jönsson $\frac{13}{96}$ mantal av samma fastighet eller sålunda tillhoppa $\frac{11}{48}$ av fastigheten. Tillägg till bouppteckningen efter Jöns Nilsson, upptagande de honom sålunda tillskiftade fastighetsdelarna, hade därefter den 14 september 1933 på ämbetets föranstaltande blivit upprättat. Sedermera hade lagfart den 23 januari 1935 meddelats allmänna arvsfonden å $\frac{11}{48}$ av fastigheten.

Då sökanden ej stått i något släktskapsförhållande till avlidne Jöns Nilsson eller visat, att han eljest stått honom i livstiden nära, funne sig ämbetet böra hemställa, att förevarande framställning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, ingick bland tillgångarna i boet efter Ingemanssons år 1894 avlidna hustru Hanna Ingemansson hälften av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1. Enär Hanna Ingemansson förvärvat fastigheten före sitt äktenskap, utgjorde den hennes enskilda egendom, vari mannen icke ägde giftorätt, och tillföll följaktligen enligt då gällande lagstiftning hennes i bouppteckningen upptagna släktingar, nämligen fadern Nils Jönsson samt syskonen Jöns Nilsson, Maria Nilsson och Kerstin Holmberg. Såvitt utredningen giver vid handen framställde emellertid varken Nils Jönsson, vilken avled 1907, eller Kerstin Holmberg, som avled 1897, något anspråk på del i fastigheten på grund av arvfallet, och från Jöns Nilssons sida synes dylikt anspråk icke hava väckts förrän i den förut omfördelade, under år 1932 anhängiggjorda rättegången. Av intresse i detta sammanhang är, att i bouppteckningen efter Nils Jönsson icke upptogs någon andel i fastigheten, ehuru Jöns Nilsson vid förrättningen själv uppgav boet. Såsom orsak till att släktingarna icke påkallat arvskifte efter Hanna Ingemansson har Ingemansson uppgivit, att det praktiskt taget icke funnits något för dem att ärva, enär behållningen i boet efter henne uppgått till endast omkring 37 kronor. Denna förklaring förefaller av allt att döma trovärdig. Vid angivna förhållanden och då Ingemansson alltifrån sin hustrus bortgång innehafte fastigheten gemensamt med Maria Nilsson samt genom den sistnämndas frånfälle 1927 såsom universell testamentstagare efter henne blivit ägare till större delen av fastigheten, skulle det enligt min mening vara obilligt, om Ingemansson skulle frånhändas den del av fastigheten, som genom

rättegången och Jöns Nilssons död kommit att tillfalla arvsfonden. Taxeringsvärdet å den del — $\frac{11}{48}$ av fastigheten — varå fonden erhållit lagfart, utgör icke fullt 500 kronor. Jag anser även omständigheterna i förevarande fall motivera, att Ingemansson av arvsmedlen ifråga erhåller gottgörelse för den rättegångskostnadsersättning, som han på grund av häradsrättens utslag haft att gälda.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre lantbrukaren Jöns Nilsson från Rolsberga må avstås dels $\frac{11}{48}$ av fastigheten $\frac{1}{1280}$ mantal Rolsberga nr 1 i Gudmuntorps socken, dels ock ett kontant belopp av 158 kronor.

4:o.

Rätten till arv efter maskinisten Karl Johan Oskar Svanström från Stockholm. Maskinisten Karl Johan Oskar Svanström från Stockholm, vilken var född den 9 juli 1877, avled den 22 december 1932 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad skyldeman. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 12,679 kronor 32 öre.

Genom ett den 26 juni och den 22 juli 1929 dagtecknat, enligt föreskrifterna i 9 § lagen om barn utom äktenskap upprättat och godkänt avtal hade Svanström erkänt sig vara fader till det barn, varmed hembiträdet Hulda Atalia Windahl då var havande, samt förbundit sig, bland annat, att till barnets uppehälle och uppfostran utgiva 40 kronor i månaden, räknat från barnets födelse till dess det fyllt 18 år. Barnet föddes den 17 september 1929 och bär enligt företett åldersbetyg namnet Karl Erik Svanström.

Med utlåtande den 30 juli 1935 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till överståthållarämbetet ingiven och av sistnämnda myndighet med eget yttrande den 6 juni 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri Hulda Atalia Windahl, numera boende i Kråksmåla, i egenskap av förmyndare för Karl Erik Svanström hemställt, att allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter Karl Johan Oskar Svanström måtte avstås till förmån för hennes och arvlåtarens omförmälde son. Till stöd för ansökningen har anförts bland annat:

Karl Johan Oskar Svanström hade, så länge han varit frisk, visat stort intresse för barnet och givit detsamma sitt släktnamn. För den person, som förordnats till barnavårdsman för barnet, hade han upprepade gånger förklarat, att det vore hans önskan att gossen skulle ära alla hans tillgångar. Sedan Svanström blivit sjuk och underhållsbidraget från honom uteblivit, hade gossen ombändertagits av Stockholms stads barnavårdsnämnd, som från den 1 september 1932 utackorderat honom hos en hemmansägare i Böda socken, Kalmar län, där han fortfarande vistades. Samhällsvården hade emellertid

numera upphört, och barnavårdsnämndens kostnader hade till fullo ersatts med medel, som tillhandahållits av Svanströms dödsbo. Kort före gossens födelse hade Hulda Atalia Windahl drabbats av sjukdom, som medfört förlamning av båda benen. Till följd därav vore hon oförmögen att försörja sig och åtnjöte understöd av fattigvårdsstyrelsen i Kråksmåla. Hon kunde icke själv vårda sin son eller vara honom till någon hjälp, varför hon hade för avsikt att göra framställning om vårdnadens överflyttande på särskilt förordnad förmyndare.

Av ansökningen bifogade handlingar samt i övrigt förebragt utredning inhämtas bland annat, att den för gossen förordnade barnavårdsmanen vid förhör inför Stockholms rådhusrätt den 17 januari 1935 omvittnat vissa av Svanström vid olika tillfällen fällda yttranden, varav barnavårdsmanen dragit den slutsatsen, att det varit Svanströms bestämda avsikt att tillförsäkra sonen arvsrätt efter honom. Det är vidare upplyst, att Svanström under de sista månaderna av sin levnad på grund av sinnessjukdom var försatt i omyndighetstillstånd.

Ansökningen har tillstyrkts av såväl *överståthållarämbetet* som *kammaradvokatfiskalsämbetet*.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet förekommit finner jag i likhet med de hörda myndigheterna skäligt, att ifrågavarande kvarlåtenskap i dess helhet avstås till förmån för Karl Erik Svanström.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter maskinisten Karl Johan Oskar Svanström från Stockholm må avstås till förmån för Karl Erik Svanström.

5:o.

Rätten till arv efter Christina Näsman från Timrå socken. Den 17 juni 1933 avled Christina Näsman från Näs i Timrå socken av Västernorrlands län utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 75,232 kronor 87 öre.

I proposition nr 206 till 1935 års riksdag, punkten 6, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att av ifrågavarande allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskap måtte avstås 10,000 kronor till den avlidnas tjänarinna Hildur Kristina Norberg samt 2,362 kronor 87 öre till envar av hennes kusiner Jonas Pettersson och Lars Petter Wredenberg. Sistnämnda belopp motsvarade vad enligt kusinernas förmenande bort tillkomma envar av dem, därest kvarlåtenskapen fördelats enligt bestämmelserna i en med Christina Näsman namn underskriven, såsom testamente efter henne bevakad handling, vilken emellertid icke upprättats i laga ordning och fördenskull icke ansågs innefatta ett giltigt testamentariskt förordnande. Enligt riksdagens skrivelse den 21 maj 1935, nr 229, blev berörda förslag av riksdagen bifallet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till kammaradvokatfiskalsämbetet ingiven skrift har nu ytterligare en kusin till Christina Näsman, nämligen änkan Brita Katarina Hörnfeldt i Sunnansjö, Hässjö socken, anhållit att få del av kvarlåtenskapen ifråga.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har den 4 juni 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivit yttrande över ansökningen och därvid överlämnat av landsfiskalen i Ljustorps distrikt verkställd utredning i ärendet. Av utredningen inhämtas bland annat, att sökandens man avled den 17 april 1935 och såsom dödsbodelägare efterlämnade, förutom änkan, en myndig dotter samt en son, född 1924, ävensom att tillgångarna i boet efter honom, vilka uppgingo till ett värde av 464 kronor, understego boets skulder med omkring 1,000 kronor.

Såväl *landsfiskalen* som *länsstyrelsen* har tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 16 december 1935 överlämnat handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t och därvid för egen del anfört, att sökanden enligt ämbetets mening borde komma i åtnjutande av samma belopp av behållningen i boet efter Christina Näsman som envar av förutnämnda två kusiner, varför ämbetet tillstyrkte, att av kvarlåtenskapen måtte till förmån för sökanden efterskänkas 2,362 kronor 87 öre.

Då sökanden är kusin till arvlåtaren och enligt den förebragta utredningen lever i fattiga omständigheter, finner jag hennes framställning förtjänt av beaktande. Mot kammaradvokatfiskalsämbetets förslag beträffande storleken av det belopp, som bör efterskänkas, har jag icke något att erinra.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Christina Näsman från Näs i Timrå socken må avstås ett belopp av 2,362 kronor 87 öre till Brita Katarina Hörnfeldt.

6:o.

Rätten till arv efter handelsidkerskan Sigrid Sundborg från Stockholm.

Handelsidkerskan Sigrid Sundborg från Stockholm, vilken var född den 30 oktober 1858, avled den 6 november 1933 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet efter henne har inlevererats till arvsfonden och utgjorde enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning 104,775 kronor 29 öre.

Den 6 september 1934 anställdes vid Stockholms rådhusrätt vittnesförhör med två personer rörande tillkomsten av vissa utav Sigrid Sundborg under år 1933 fällda yttranden rörande dispositionen av hennes kvarlåtenskap. Det ena vittnet uppgav huvudsakligen, att Sigrid Sundborg vid ett tillfälle kort före sin död, då vittnet samtalat med henne om hennes kvarlåtenskap,

till vittnet yttrat, att hon vore alldeles ensam i världen och att hon tänkt komma ihåg de blinda, för vilka hon alltid ömmat. Det andra vittnet berättade i huvudsak, att vittnet vid ett tillfälle på sommaren 1933 tillfrågat Sigrid Sundborg, vem som skulle ärva henne, och att hon därvid svarat: »Den lilla frun, som hjälper mig, och hennes man skall ha en del och så de blinda». Enligt vittnets mening skulle Sigrid Sundborg därvid hava åsyftat kamreraren Thure Öhlin och hans hustru Ruth Öhlin i Stockholm.

Berörda yttranden bevakades den 20 september 1934 vid rådhusrätten såsom muntligt testamente efter Sigrid Sundborg samt delgavos sedermera kammaradvokatfiskalsämbetet. Sedan ämbetet, på grund av stadgandet i 4 § lagen om allmänna arvsfonden, underställt Kungl. Maj:t frågan om godkännande av yttrandena såsom testamente, beslöt Kungl. Maj:t den 7 december 1934, att klander mot ifrågavarande såsom muntligt testamente bevakade yttranden skulle för arvsfondens räkning äga rum.

Efter det ämbetet i anledning därav genom stämning till rådhusrätten å De blindas förening u. p. a. samt förenämnda makarna Öhlin anhängiggjort klandertalan mot det återopade testamentet, förklarade rådhusrätten genom dom den 8 augusti 1935, att de bevakade yttrandena icke utgjorde hinder för att kvarlåtenskapen efter Sigrid Sundborg tillfölla allmänna arvsfonden. Domen vann laga kraft.

I särskilda till överståthållarämbetet ingivna och av nämnda myndighet med egna yttranden jämte införskaffad utredning till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnade ansökningar hava nu *dels* förutnämnda förening, *dels* makarna Öhlin, *dels* ock stadsbudet Johan Fritz Malm i Stockholm hemställt att var för sig komma i åtnjutande av skäligen belopp av den avlidnas kvarlåtenskap.

Till stöd för ansökningarna har i huvudsak anförts av *föreningen*, att omsorgen om de blinda legat Sigrid Sundborg varmt om hjärtat samt att föreningen vore landets största blindorganisation och den enda riksorganisationen för icke seende, av *makarna Öhlin*, att de under många år före Sigrid Sundborgs frånfälle stått henne nära och varit henne till hjälp i olika avseenden ävensom att Sigrid Sundborg själv vid flera tillfällen visat sin erkänsla härför genom att lova makarna att bliva ihågkomna i hennes testamente, samt av *Malm*, att han alltsedan 1914 av Sigrid Sundborg anlåtats för utförande av varjehanda göromål såväl i hennes antikvitetssaffär som i hennes hem och att Sigrid Sundborg, som hyst stort förtroende för honom, ofta talat om att hon i sitt testamente skulle tilldela honom ett belopp för alla de tjänster han gjort henne.

Av den föreliggande utredningen framgår i huvudsak följande:

Thure Öhlin är född 1888 och *Ruth Öhlin* 1895. Makarna hava i äktenskapet en son, född 1911, vilken bor hemma hos föräldrarna. Mannen är anställd å en advokatbyrå och förtjänar 350 kronor i månaden. Hustrun och sonen hava ingen egen inkomst. Makarna sakna förmögenhet men hava ej heller några skulder. Mannen lider av organiskt hjärtfel och har därför tidigare vårdats å sjukhus.

Beträffande sitt förhållande till Sigrid Sundborg hava makarna Öhlin vid polisförhör berättat bland annat följande: Thure Öhlin hade under olika

perioder sedan 1918 ombesörjt Sigrid Sundborgs bokföring och varit henne behjälplig med upprättande av deklARATIONER och dylikt samt dessutom biträtt henne med skötseln av hennes ekonomiska angelägenheter överhuvud taget. För detta arbete hade han erhållit en ersättning av cirka 200 kronor om året. Ruth Öhlin hade vid olika tillfällen under de 2—3 sista åren före Sigrid Sundborgs död hjälpt till i hennes affär utan att därför begära eller erhålla någon betalning. Då Sigrid Sundborg på sommaren 1933 börjat bliva sjuk och fått svårt att reda sig själv, hade Ruth Öhlin flera gånger gått hem till henne med mat och hjälpt henne på olika sätt. Några dagar i september 1933, då Sigrid Sundborg varit särskilt dålig, hade hon på egen begäran fått bo i makarna Öhlins hem och där erhållit nödig omvårdnad. Då hon i slutet av påföljande oktober månad blivit häftigt sjuk, hade mannen Öhlin tillkallat läkare, som förordnat om hennes intagning på ett sjukhem, där hon sedermera avlidit till följd av hjärnblödning.

Malm är född 1878 och gift samt har i äktenskapet 2 vuxna barn. Enligt egen uppgift förtjänar han omkring 2,000 kronor om året. Från olika håll har vitsordats, att Sigrid Sundborg satt mycket stort värde på Malm, som hon under en lång följd av år anlitat för varjehanda uppdrag. Personer, som länge känt Sigrid Sundborg, hava vid polisförhör uppgivit, att de för sin del trott, att Sigrid Sundborg skulle ihågkomma Malm i testamente.

Av utredningen framgår slutligen, att Sigrid Sundborg ömmat för de blinda. Såvitt handlingarna utvisa, har hon emellertid icke stått i någon förbindelse med sökandeföreningen.

Överståthållarämbetet har, enär omständigheterna i ärendet enligt ämbetets mening icke ådagalade, att föreningen eller någon av de övriga sökandena stått arvlåtaren nära, avstyrkt bifall till ansökningarna.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 18 februari 1936 av enahanda skäl som nyss anförts likaledes avstyrkt bifall till framställningarna, därvid ämbetet till stöd för sitt avstyrkande av föreningens ansökning jämväl åberopat, att enligt ämbetets uppfattning stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv icke medgäve efterskänkande av allmänna arvsfonden tillfallet arv till förman för juridisk person.

Vad i ärendet förekommit innefattar enligt min mening icke tillräckliga skäl för bifall till vare sig föreningens eller Malms framställning. *Departements-
chefen.*

Däremot finner jag för min del makarna Öhlins ansökan värd beaktande. Av utredningen lär framgå, att makarna Öhlin under många år varit Sigrid Sundborg till hjälp i olika avseenden och särskilt mot slutet av hennes levnad, då hon till följd av sjukdom icke längre kunnat reda sig själv, ägnat henne den personliga omvårdnad, varav hon varit i behov. På grund härav och med hänsyn jämväl till övriga i ärendet föreliggande omständigheter finner jag skäligt, att någon del av kvarlåtenskapen efterskänkes till förman för makarna Öhlin. Denna del synes lämpligen böra bestämmas till 2,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter handelsidkerskan Sigrid Sundborg från Stockholm må avstås ett belopp av 2,000 kronor till Thure Öhlin och hans hustru Ruth Öhlin.

Rätten till arv efter förre schaktmästaren Ola Jönsson från Hörby. Förre schaktmästaren Ola Jönsson från Hörby i Malmöhus län, vilken var född den 1 mars 1851, avled den 19 november 1933 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 31,486 kronor 7 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Malmöhus län ingiven skrift har förre källarmästaren Anders Åkerdahl i Malmö, med förmälan att han vore kusin till den avlidne, hemställt om efterskänkande av så stor del av ifrågavarande kvarlåtenskap som sökanden skulle hava bekommit, därest äldre arvsordning varit i förevarande fall tillämplig.

Länsstyrelsen har den 29 oktober 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivit utlåtande över ansökningen och därvid tillika överlämnat från magistraten och poliskammaren i Malmö inhämtade yttranden ävensom övrig i ärendet införskaffad utredning.

Av utredningen framgår i huvudsak följande:

Åkerdahl är född 1855 och gift samt har i äktenskapet 4 barn. Vid polisförhör har han uppgivit, bland annat, att han och Jönsson varit mycket goda vänner och ofta besökt varandra. Jönsson hade ofta uttalat önskan att med sin kvarlåtenskap hjälpa sina närmaste fattiga släktingar samt förklarat sig skola förordna därom genom testamente. Genom att Jönssons hälsotillstånd hastigt försämrats hade han emellertid icke kommit i tillfälle att förverkliga denna avsikt. Makarna Åkerdahl förhyrde en lägenhet för 1,300 kronor om året men hyrde i sin tur ut två av rummen för 900 kronor om året. För eldning och renhållning i fastigheten erhöle Åkerdahl ersättning med 535 kronor om året, varjämte han uppbure pension från en pensionsförsäkringsanstalt med 381 kronor årligen. Sedan 1933 hade Åkerdahl erhållit regelbundet understöd av fattigvårdsstyrelsen i Malmö. Makarna erhöle ingen hjälp av sina barn, enär dessa själva levde i fattiga omständigheter.

Magistraten och poliskammaren hava förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till ansökningen. En ledamot av magistraten har uttalat avvikande mening, i det han ansett sig sakna anledning att tillstyrka bifall.

Länsstyrelsen har yttrat, att av utredningen i ärendet syntes framgå, att sökanden och den avlidne, mellan vilka släktskap förelegat, stått varandra nära, att sökanden levde i små omständigheter samt att den avlidne torde haft för avsikt att i testamente tillerkänna sökanden viss del i kvarlåtenskapen. Med hänsyn härtill finge det enligt länsstyrelsens mening anses billigt, att viss del av kvarlåtenskapen avstodes till sökanden, och länsstyrelsen hade därför icke något att erinra mot bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 24 september 1935 anfört i huvudsak följande:

Därest viss del av kvarlåtenskapen bleve efterskönt till sökandens förman, skulle med iakttagande av förut tillämpad princip sökanden erhålla endast så stor del, som skulle belöpt å honom enligt den arvsordning, som gällt före ikraftträdandet av lagen om arv den 8 juni 1928. Enligt av ämbetet inhämtad upplysning åtnjöte sökanden sedan februari 1933 fattigvård från

Malmö stad genom understöd med 15 kronor i månaden. Den 5 november 1934 hade sökanden häftat i skuld till fattigvårdsstyrelsen till belopp av 385 kronor. Ett bifall till ansökningen skulle enligt ämbetets förmenande i själva verket innebära, att Malmö stad erhöle den egendom, som sålunda bleve efterskänkt. Då emellertid ett efterskänkande av viss del av förevarande kvarlåtenskap till förmån för Malmö stad icke syntes kunna komma i fråga, hemställde ämbetet, under åberopande av 1935 års riksdagsbeslut angående ifrågasatt avstående till Fredrik August Riber av viss del av kvarlåtenskapen efter Julia Johanna Holm (riksdagens skrivelse nr 229), att förevarande ansökning icke måtte föranleda någon åtgärd.

Av utredningen framgår, att Åkerdahl är kusin till den avlidne samt att han befinner sig i små omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv får därför anses tillämpligt i förevarande fall. Till finansdepartementet har fattigvårdsstyrelsen i Malmö meddelat, att styrelsen i händelse av bifall till Åkerdahls framställning icke komme att utkräva ersättning för det åt honom lämnade understödet. Vid sådant förhållande torde vad kammarsadvokatfiskalsämbetet anfört icke böra utgöra hinder för bifall till ansökningen. Såvitt framgår av den föreliggande släktutredningen skulle Åkerdahl, därest äldre arvsordning varit tillämplig, hava bekommit $\frac{1}{50}$ av ifrågasatt kvarlåtenskap. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en femtiondel av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre schaktmästaren Ola Jönsson från Hörby må avstås till Anders Åkerdahl.

8:o.

Rätten till arv efter förra lärarinnan Kristina Jansson från Kristinehamn.

Den 8 januari 1934 avled förra lärarinnan Kristina Jansson från Kristinehamn utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Den till allmänna arvsfonden redovisade behållningen i boet efter henne utgjorde 3,005 kronor 23 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Värmlands län ingiven skrift har arrendatorn Albin Nystedts hustru Anna Kajsa Nystedt, född Olsson, i Lönnskog, Långseruds socken, hemställt, att av ifrågasatt kvarlåtenskap ett belopp av 1,000 kronor måtte avstås till förmån för henne.

Till stöd för framställningen har anförts huvudsakligen följande: Kristina Jansson, som varit född utom äktenskap, hade vid 4 års ålder omhändertagits av sökandens föräldrar och sedan växt upp i deras hem. Sökandens föräldrar hade befunnit sig i ytterst små omständigheter men hade ändock, ofta under försakelse, givit Kristina Jansson en god uppfostran. Vid 27 års ålder hade hon vunnit inträde vid Karlstads småskoleseminarium, där hon sedan avlagt examen. Till hennes underhåll vid seminariet hade såväl sökandens föräldrar som Långseruds kommun bidragit. Föräldrarna hade avlidit redan två år efter det hon tagit sin examen, och någon återbetalning

till dem hade hon fördenskull aldrig hunnit göra. Däremot hade kommunen — enligt vad sökanden trodde sig veta — blivit gottgjord för sina utlägg. Sökanden och Kristina Jansson hade alltid stått i förbindelse med varandra genom brevväxling, och flera gånger hade Kristina Jansson hälsat på i sökandens hem i Lönnskog. Vid dessa tillfällen hade hon alltid haft med sig presenter. Hon hade även låtit förstå, att sökanden och hennes familj skulle bli ihågkomna vid hennes frånfälle, men som hennes bortgång kommit hastigt — efter endast ett dygns sjukdom — hade hon sannolikt ej hunnit ordna denna sak.

Länsstyrelsen har till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivit utlåtande över ansökningen samt tillika överlämnat från landsfiskalen i Gillbergs distrikt inhämtat yttrande ävensom övrig i ärendet införskaffad utredning.

Av utredningen inhämtas bland annat följande:

Sökanden är född 1884. Hennes man sjuknade i oktober 1934 i magsår och har därefter haft sin arbetsförmåga nedsatt. Makarna hava 3 barn i åldern 16—12 år. Ett av barnen lider av hjärtfel. Makarna arrendera en liten egendom, som föder 2 kor. Båda makarna äro kända som mycket skötsamma och ordentliga. Deras ekonomiska ställning är svag, men de hava icke behövt anlita hjälp från det allmänna. Ordföranden i Långseruds sockens fattigvårdsstyrelse har uppgivit, att sökanden och Kristina Jansson varit såsom systrar, och har i likhet med två andra i ärendet hörda personer varmt förordat bifall till framställningen.

Landsfiskalen och *länsstyrelsen* hava tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 9 november 1935 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del likaledes tillstyrkt bifall till sökandens framställning.

*Departements-
chefen.*

Av utredningen i ärendet framgår, att sökanden stått Kristina Jansson i livstiden nära och att hon befinner sig i små ekonomiska omständigheter. Med hänsyn härtill torde det få anses billigt, att någon del av kvarlåtenskapen efter Kristina Jansson efterskänkes till förmån för sökanden. Det av sökanden begärda beloppet, 1,000 kronor, synes icke oskäligt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förra lärarinnan Kristina Jansson från Kristinehamn må avstås ett belopp av 1,000 kronor till Anna Kajsa Nystedt, född Olsson.

9:o.

Rätten till arv efter uppapperskan Hulda Josefina Tengberg från Borås. Uppapperskan Hulda Josefina Tengberg från Borås, vilken var född 1862, avled den 29 januari 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Den till allmänna

arvsfonden redovisade behållningen i boet efter henne utgjorde 27,658 kronor 23 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 14 juni 1934 dagtecknad skrift har skomakeriarbetaren Ernst Evald Strands hustru Augusta Cecilia Strand, född Lindahl, i Borås hemställt, att av ifrågavarande kvarlåtenskap ett belopp av 5,000 kronor måtte efterskänkas till förmån för henne. Till stöd härför har i huvudsak anförts, att Hulda Josefina Tengberg, som varit kusin till sökandens år 1918 avlidna moder, under sin livstid vid flera tillfällen lovat sökanden och hennes familj ekonomisk hjälp, vilka löften hon säkerligen också skulle hava infriat genom ett testamentariskt förordnande, därest hon icke helt plötsligt avlidit.

I en den 12 juli 1934 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift har därjämte förre fabriksarbetaren Johan Herman Gustavsson i Forserum, med förmålan att han vore kusin till den avlidna och att han på grund av ålder och invaliditet vore i stort behov av ekonomiskt bistånd, anhållit att kvarlåtenskapen efter den avlidna måtte avstås till förmån för honom.

Över ansökningarna hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Älvsborgs län den 1 augusti och den 6 oktober 1934 samt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 14 november 1935, varjämte såväl länsstyrelsen som ämbetet föranstaltat om utredning i ärendet.

Av berörda utredning ävensom av ansökningarna bifogade intyg och andra handlingar inhämtas i huvudsak följande:

Augusta Cecilia Strand är född 1894 och hennes man 1892. Makarna hava i äktenskapet 7 barn, av vilka det äldsta är fött 1915 och det yngsta 1929. Alla barnen bo hemma hos föräldrarna. Mannens arbetsförtjänst brukar uppgå till 50—60 kronor i veckan. Makarna äga en fastighet med taxeringsvärde av 6,000 kronor. För fastigheten, som uppgives vara i bristfälligt skick och i behov av en omfattande reparation, häfta makarna i skuld med 7,390 kronor. Under åren 1923—1932 hava makarna för sina minderåriga barn åtnjutit fattigvårdsunderstöd med sammanlagt 1,457 kronor, därav 1,147 kronor belöpande å tiden från och med 1926. Båda makarna hava erhållit vitsord om skötsamhet och ordentlighet. Tre personer hava i avgivna intyg förklarat, att Hulda Josefina Tengberg till dem fällt yttranden av innehåll att hon ämnade hjälpa familjen Strand.

Johan Herman Gustavsson är född 1862 och gift samt har i äktenskapet 12 vuxna barn. Han har tidigare varit anställd vid bobinfabriken i Forserum men drabbades för ett 10-tal år sedan av en sjukdom i högra benet, vilken 1928 nödvändiggjorde amputation av benet strax nedanför bålen, varför han alltsedan dess varit oförmögen till arbete. Även hustrun, som är född 1871, uppgives vara arbetsoförmögen på grund av reumatisk värk. Makarnas enda inkomst utgöres av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med sammanlagt omkring 400 kronor om året för dem båda. De äga en gammal stuga med taxeringsvärde av 1,000 kronor men sakna i övrigt tillgångar. En dotter, som har anställning å fabrik, bor hos föräldrarna och bidrager till deras försörjning samt är dem behjälplig med hemmets skötsel. De övriga barnen äro enligt uppgift icke i stånd att lämna föräldrarna någon hjälp. Båda makarna äro kända för redbarhet och hedrande vandel. Kyrkoherden i Forserum har ansett Gustavssons framställning väl motiverad. Även kommunalnämndsordföranden, municipalnämndsordföranden och po-

lisuppsyningsmannen i orten hava förklarar sig varmt tillstyrka bifall till ansökningen.

Enligt vad Gustavsson själv uppgivit har han sedan år 1887, då han bosatte sig i Forserum, aldrig sammanträffat med Hulda Josefina Tengberg och ej heller eljest stått i någon förbindelse med henne.

Magistraten i Borås, som till länsstyrelsen avgivit yttrande över Augusta Cecilia Strands ansökan, har ansett hennes ekonomiska omständigheter tala för bifall till hennes framställning.

Länsstyrelsen har beträffande nyssnämnda ansökning anført, att Augusta Cecilia Strand och hennes stora familj enligt den förebragta utredningen befunde sig i små ekonomiska omständigheter, varför ett bifall till ansökningen skulle medföra en avsevärd lättnad i deras ekonomiska betryck. Det vore även upplyst, att den avlidna haft för avsikt att testamentera en del av sin kvarlåtenskap till Augusta Cecilia Strand, ehuru denna avsikt icke kommit till uttryck i ett formligt testamente. Länsstyrelsen ansåge sig förden skull kunna förorda bifall till denna sökandes framställning.

I fråga om Gustavssons ansökning har länsstyrelsen yttrat, att länsstyrelsen, ehuru den ansåge ömmande omständigheter föreligga, likväl icke kunde tillstyrka bifall till densamma, enär något uttalande icke föreläge därom, att den avlidna haft för avsikt att testamentera sin kvarlåtenskap eller del därav till Gustavsson.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande anført huvudsakligen följande:

Vad till en början anginge den av Augusta Cecilia Strand gjorda ansökningen, framginge av den i ärendet verkställda utredningen, att hon vore dotter till en Hulda Josefina Tengbergs kusin. Vidare vore i ärendet upplyst, att makarna Strand för sina minderåriga barn från fattigvårdsstyrelsen i Borås åtnjutit fattigvårdsunderstöd sedan år 1923 med tillhoppa 1,457 kronor, därav på tiden från och med 1925 belöpte sammanlagt 1,232 kronor. Därest nu förevarande ansökning vunne bifall, skulle detta enligt ämbetets mening innebära, att staden Borås erhöle del av kvarlåtenskapen efter Hulda Josefina Tengberg. Då emellertid ett efterskänkande till förmån för staden icke syntes kunna komma ifråga, ansåge sig ämbetet böra avstyrka bifall till Augusta Cecilia Strands framställning.

Beträffande därefter den av Johan Herman Gustavsson gjorda ansökningen, så framginge av släktutredningen, att sistnämnde sökande och Hulda Josefina Tengberg vore kusiner. Enligt utredningen i ärendet i övrigt befunde sig denne sökande i fattiga omständigheter, vore invalid och hade uppnått en ålder av 73 år, vilket gjorde det omöjligt för honom att genom eget arbete försörja sig. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv finge därför anses vara tillämpligt å honom, varför ämbetet ansåge hans ansökning vara förtjänt av beaktande. Beträffande storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande borde tillerkännas denne sökande, utgjorde enligt ämbetets mening den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, en lämplig grundval för beräkning av denna andel. Enligt denna arvsordning skulle Gustavsson hava bekommit $\frac{1}{15}$ av behållningen i boet efter den avlidna.

Ehuru jag i likhet med magistraten och länsstyrelsen finner Augusta Cecilia Strands ansökan behjärtansvärd, anser jag mig likväl icke kunna förordna bifall till densamma. Såsom kammaradvokatfiskalsämbetet anfört häfta makarna Strand i skuld för fattigvårdsunderstöd, och de i detta fall föreliggande omständigheterna kunna enligt min mening knappast anses motivera ett efterskänkande i sådan omfattning, att något mera nämnvärt belopp skulle återstå för makarnas egen räkning sedan berörda skuld blivit gulden. Vid sådant förhållande synes något efterskänkande till hustru Strands förmån överhuvud taget icke böra ske.

Däremot torde den av Gustavsson gjorda framställningen böra bifallas på sätt kammaradvokatfiskalsämbetet föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en femtondel av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter uppasserskan Hulda Josefina Tengberg från Borås må avstås till Johan Herman Gustavsson.

10:o.

Rätten till arv efter stewarden Oskar Gustafsson från Torslunda socken. Stewarden Oskar Gustafsson från Björnhovda i Torslunda socken, Kalmar län, vilken var född den 7 juni 1895, omkom genom drunkning den 24 maj 1934.

Sedan hos Ölands södra mots häradsrätt anmälts, att Gustafsson icke efterlämnat några kända släktingar, förordnade häradsrätten den 1 oktober 1934 landsfiskalen G. Klette i Mörbylånga att såsom god man vid boutredningen företräda allmänna arvsfonden.

Den 24 november 1934 förrättades bouppteckning efter den avlidne, varvid boet uppgavs av lantbrukaren Herman Hallgren och hans hustru Hulda Hallgren i Björnhovda. I bouppteckningsinstrumentet antecknades tillgångar till värde av 3,653 kronor 88 öre och skulder till belopp av 2,772 kronor 29 öre, vadan alltså behållningen upptogs till 881 kronor 59 öre. Mannen Hallgren företedde vid förrättningen två av honom »till innehavaren härav Oskar Gustafsson» utfärdade skuldebrev, det ena å 10,000 kronor jämte ränta, dagtecknat den 1 januari 1928, och det andra å 2,150 kronor jämte ränta, dagtecknat den 1 januari 1930, men gjorde på anförda skäl gällande, att berörda förbindelser icke borde upptagas bland tillgångarna i Gustafssons bo. Skuldebreven, som i enlighet härmed icke upptogos i bouppteckningen, överlämnades vid förrättningen till Klette i dennes egenskap av god man för allmänna arvsfonden.

Under åberopande av berörda skuldebrev instämde Klette därefter Hallgren till förenämnda häradsrätt med yrkande om åläggande för Hallgren att till allmänna arvsfonden utgiva de i skuldebreven förskrivna beloppen, tillhoppa 12,150 kronor, jämte ränta därå från den 1 januari 1930, varjämte Klette fordrade ersättning för rättegångskostnaderna. Hallgren bestred Klet-

tes talan under påstående, bland annat, att Gustafssons mening varit att Hallgren i händelse av Gustafssons frånfälle icke skulle behöva infria skuldebrevet.

Häradsrätten yttrade i utslag den 11 juni 1935: Enär Hallgren medgivit, att de i skuldebrevet upptagna beloppen avsåge penningemedel, som Gustafsson för egen räkning sänt Hallgren med uppdrag att för desamma inköpa jord åt Gustafsson, men Hallgren icke inköpt någon sådan jord, alltså och då Hallgren icke heller visat, att han genom gåva eller testamente förvärvat äganderätt till samma medel, och Gustafssons tillgångar vid hans den 24 maj 1934 timade död på grund av bestämmelserna i lagen om arv den 8 juni 1928 tillfallit allmänna arvsfonden, prövade häradsrätten rättvist förplikta Hallgren att mot återbekommande av skuldebrevet kvitterade till Klette i hans egenskap av god man för allmänna arvsfonden genast utgiva 12,150 kronor jämte 4 $\frac{1}{2}$ procent ränta därå från den 1 januari 1930, till dess betalning komme att ske; och skulle Hallgren tillika ersätta Klettes kostnader å målet med 55 kronor.

Sedan Hallgren hos Göta hovrätt sökt ändring i utslaget, fann hovrätten genom dom den 8 november 1935, vilken vann laga kraft, ej skäl att göra ändring i häradsrättens utslag.

Redan innan berörda rättegång avgjordes hade Hallgren i en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Kalmar län ingiven skrift anhållit, att kvarlåtenheten efter Gustafsson måtte i sin helhet avstås till förmån för Hallgren. Till stöd härför anfördes i huvudsak följande:

Hallgren, som vore född 1872 av okända föräldrar, hade vid ett och ett halvt års ålder upptagits såsom fosterbarn av lägenhetsägaren Peter Jonsson i Torslunda och dennes hustru. Makarna Jonsson hade haft en egen dotter vid namn Sofia, vilken varit 28 år äldre än Hallgren. Då hustru Jonsson varit gammal och sjuklig samt avlidit medan Hallgren ännu varit barn, hade vårdnaden om Hallgren helt åvilat dottern Sofia, som Hallgren därför alltid betraktat som sin fostermoder. Omkring mitten av 1880-talet hade Sofia ingått äktenskap med skomakaren Aron Rundqvist, som då flyttat till hennes föräldrahem. I september 1895 hade makarna Rundqvist såsom fosterbarn upptagit Gustafsson, vilken då varit endast 3 månader gammal. Då Hallgren, som vid sistnämnda tid haft anställning till sjöss, under sina ledigheter besökt hemorten, hade han vistats i sitt gamla fosterhem och där lärt känna Gustafsson. Sedan Hallgren år 1908 efter slutad sjötjänst inköpt en fastighet i hemtrakten och påföljande år ingått äktenskap, hade Gustafsson så småningom flyttat över till Hallgren. De sista 20 åren hade Gustafsson betraktat Hallgrens hem som sitt och icke bott hos fosterföräldrarna, då han mellan sina resor till sjöss varit hemma. En gång hade han bott hos Hallgren under nära ett års tid, en annan gång ett halvt år och åtskilliga gånger under kortare tid. Vid dessa tillfällen hade det aldrig varit fråga om någon ersättning åt Hallgren, eftersom de båda ansett sig som bröder och haft sitt ihop. Då Gustafsson hyst en önskan att så småningom sluta sitt arbete till sjöss och slå sig till ro, hade de kommit överens om att Hallgren skulle för penningar, som Gustafsson varje år brukade sända hem till Hallgren, köpa jord gränsande intill Hallgrens fastighet. Hallgren hade också köpt jord, som han med Gustafssons samtycke låtit lagfara i sitt eget namn, varefter han brukat den i avbidan på att Gustafsson skulle

komma hem för att övertaga den. För att Gustafsson i händelse av Hallgrens frånfälle eller eljest vid behov skulle kunna visa sin rätt hade Hallgren utfärdat reverser på de mottagna penningbeloppen. Gustafsson hade icke begärt detta, och reverserna hade aldrig varit utgivna till honom, men han hade tyckt det vara bra att för alla eventualiteters skull ordna saken på angivna sätt. »Blir jag borta», hade han yttrat till Hallgren, »så är det ju ingen, som kan ta jorden ifrån dig». Av anförda skäl hade Hallgren ansett reversfordringarna icke böra upptagas i bouppteckningen efter Gustafsson. Alla omständigheter talade för att det varit Gustafssons mening, att Hallgren skulle bekomma hans kvarlåtenskap; i trakten vore man allmänt av den uppfattningen, att Gustafsson, om han kunnat ana sin bortgång, genom testamente skulle hava tillförsäkrat Hallgren kvarlåtenskapen.

Hallgren hade i sitt äktenskap 9 barn, födda 1909—1927. Endast 2 av barnen kunde försörja sig själva. Hallgrens fastighet vore åsatt ett taxeringsvärde av 15,300 kronor. Någon förmögenhet ägde Hallgren emellertid icke, enär hans skulder ungefär motsvarade värdet av hans tillgångar. Där-est Hallgren nödgades infria ifrågavarande skuldebrev, måste han gå ifrån gård och grund och stode sedan utan möjlighet att försörja sig och de sina.

Vidare har till länsstyrelsen ingivits en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri hushållerskan Anna Rundqvist i Björnhovda — med förmälan att hon vore enda barn till Gustafssons förenämnda fosterföräldrar Aron och Sofia Rundqvist samt att hon och Gustafsson vuxit upp tillsammans och även senare stått i kontakt med varandra — hemställt, att kvarlåtenskapen efter Gustafsson måtte helt eller delvis avstås till förmån för henne.

Över ansökningarna hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen den 13 mars och den 22 juni 1935 samt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 24 januari 1936. Länsstyrelsen har vid sina utlåtanden fogat från landsfiskalen i Mörbylånga distrikt, förutnämnde Klette, inhämtade yttranden, varjämte såväl länsstyrelsen som kammaradvokatfiskalsämbetet föranstaltat om närmare utredning i ärendet.

Utredningen bekräftar i allt väsentligt de uppgifter, som Hallgren lämnat till stöd för sin ansökan. Flera personer i orten hava intygat, att ett synnerligen gott förhållande varit rådande mellan Hallgren och Gustafsson och att den senare vid olika tillfällen fällt yttranden av innehåll att Hallgren skulle få hans kvarlåtenskap. Makarna Hallgren hava fått vitsord om sig att vara strävsamma och ordentliga.

Beträffande Anna Rundqvist framgår av utredningen bland annat, att hon är född 1888. Hon lider sedan barndomen av en höftsjukdom, vilken enligt läkarintyg betydligt hindrar henne i att utföra arbete. Hon har efter sina föräldrar ärvt, förutom penningar, en lägenhet med taxeringsvärde av 1,500 kronor, där hon nu bor tillsammans med en person, för vilken hon hushållar. Enligt egen uppgift åtnjuter hon ingen kontant lön för sitt arbete men får sin försörjning. Hon har vidare uppgivit, att hon sammanträffat med Gustafsson sista gången på hösten 1931. Personer i orten hava uppgivit, att Gustafsson efter sin fostermoders död 1923 icke haft någon närmare beröring med Anna Rundqvist, ehuru det även därefter inträffat, att han under vistelse i hemorten hälsat på i sitt gamla fosterhem.

Landsfiskalen har beträffande Hallgrens ansökan anfört i huvudsak följande:

Hallgren och Gustafsson hade alltid betraktat varandra som fosterbröder, och Gustafsson hade, enligt vad landsfiskalen kunnat utröna, sedan omkring år 1922 haft sin bostad hos Hallgren under de tider, då han icke vistats till sjöss. Ortsbefolkningen syntes vara av den uppfattningen, att Gustafsson haft för avsikt att genom testamente förordna om sin kvarlåtenskap till förman för Hallgren. Om skuldförbindelserna utkrävdes av Hallgren, bleve han tvingad att begära sig i konkurs och stode sedan helt utan försörjningsmöjligheter för sig och sin stora familj. Då i förevarande fall synnerligen ömmande omständigheter föreläge, hemställde landsfiskalen, att arvet efter Gustafsson helt eller till största delen avstodes till förman för Hallgren.

I fråga om den av Anna Rundqvist gjorda framställningen har landsfiskalen yttrat:

Av den verkställda utredningen syntes framgå, att Anna Rundqvist icke stått Gustafsson nära sedan omkring år 1924. Anna Rundqvists ekonomiska ställning ansåges god. Hon ägde enligt egen uppgift medel inestående på bank i Kalmar. Storleken av dessa medel hade hon icke uppgivit vid utredningen, enligt hennes egen förklaring beroende på att hon icke hade kännedom om kapitalets ungefärliga storlek, när hon icke sett sin bankbok, som förvarades i banken, sedan hon år 1927 å boken insatt ett efter fadern ärvt belopp om 6,000—7,000 kronor. Då denna förklaring icke syntes trovärdig, hölle landsfiskalen för troligt, att hennes ekonomiska ställning vore betydligt bättre än hon velat göra gällande. Landsfiskalen avstyrkte bifall till hennes framställning.

Länsstyrelsen har ansett Hallgren böra före Anna Rundqvist komma ifråga till erhållande av Gustafssons kvarlåtenskap och har förty förordat bifall till Hallgrens ansökning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att ämbetet i avbidan på beslut över de föreliggande ansökningarna låtit anstå med indrivning av dels allmänna arvsfondens fordran hos Hallgren enligt hovrättens omförmälda dom, dels ock arvet i övrigt efter Gustafsson. Därjämte har ämbetet anfört huvudsakligen följande:

Vad till en början anginge den av Anna Rundqvist gjorda ansökningen anså sig ämbetet, då denna sökande ej stått i något släktskapsförhållande till Gustafsson samt den i ärendet verkställda utredningen icke kunde anses giva vid handen, att hon eljest under de sista tio åren av hans levnad stått honom nära, böra avstyrka bifall till hennes framställning.

Beträffande därefter den av Hallgren gjorda ansökningen så framginge av utredningen, att denne stått den avlidne i livstiden nära samt att den avlidnes önskan varit, att Hallgren skulle bekomma kvarlåtenskapen efter honom. Med hänsyn härtill och till övriga i ärendet upplysta omständigheter syntes stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv vara tillämpligt å honom, varför ämbetet ansåge hans ansökning vara förtjänt av beaktande.

Då Hallgren i förutnämnda rättegång ålagts att ersätta landsfiskalen Klettes kostnader därå med 55 kronor samt den sistnämnde såsom god man för allmänna arvsfonden finge anses berättigad att av fonden erhålla ersättning för havda kostnader och besvär i denna sin egenskap, syntes, därest ett efterskänkande av fondens rätt till kvarlåtenskapen efter den avlidne ägde rum, enligt ämbetets mening böra stadgas förbehåll att Hallgren såsom vill-

kor för att komma i åtnjutande av kvarlåtenskapen borde vidkännas samtliga med utredningen av boet efter den avlidne förenade kostnader, däri inbegripen berörda rättegångskostnadsersättning till landsfiskalen Klette. Ämbetet hemställde alltså, att allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter Gustafsson måtte med nyssnämnda förbehåll efterskänkas till förmån för Hallgren.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag tillräckliga skäl *Departement-
chefen.* för ett avstående av ifrågavarande kvarlåtenskap eller någon del därav till Anna Rundqvists förmån icke föreligga.

Däremot synas mig starka skäl tala för bifall till Hallgrens framställning. Enligt samstämmiga vittnesbörd har städse ända till Gustafssons frånfälle ett synnerligen gott förhållande varit rådande mellan honom och Hallgren, och utredningen får anses bekräfta, att det varit Gustafssons önskan att hans kvarlåtenskap skulle tillfalla Hallgren. Då jag alltså förordar, att kvarlåtenskapen i dess helhet efterskänkas till förmån för Hallgren, förutsätter jag givetvis, att de med utredningen av boet efter den avlidne förenade kostnaderna, däri inbegripen den av kammaradvokatfiskalsämbetet särskilt omnämnda rättegångskostnadsersättningen till landsfiskalen Klette, skola, i likhet med boets övriga skulder, före tillgångarnas överlämnande till Hallgren gäldas med boets medel.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter stewarden Oskar Gustafsson från Björnhovda i Torsslunda socken må avstås till Herman Hallgren.

11:o.

Rätten till arv efter förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås. Förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås, vilken var född den 2 oktober 1852, avled den 7 juni 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 61,221 kronor 17 öre.

Genom beslut den 16 november 1934 förklarade Kungl. Maj:t, att klander-talan för allmänna arvsfondens räkning icke skulle anställas beträffande vissa såsom muntligt testamente efter den avlidna bevakade yttranden, enligt vilka hennes husföreståndarinna Frida Karlsson av kvarlåtenskapen skulle erhålla ett belopp av 1,000 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Västmanlands län ingiven skrift har tryckerifaktorn Ejnar Israel Englundh i Enköping, med förmålan att han vore den avlidnas enda efterlämnade kusin på modernet, hemställt, att till honom måtte efterskänkas hälften av hennes kvarlåtenskap eller, om avstående i sådan omfattning ansåges icke böra ske, så stor del därav, som Kungl. Maj:t ville medgiva.

Englundh, vilken är född 1875 och gift, har till stöd för ansökningen anfört bland annat följande: Mellan Englundh och Hilma Maria Wistrand hade alltid ett synnerligen gott förhållande varit rådande. Även bortsett från släktskapen finge Englundh därför anses hava stått den avlidna i livstiden nära. Vid flera av de talrika tillfällena, då de sammanträffat med varandra, hade Hilma Maria Wistrand, som känt väl till Englundhs mindre tillfredsställande ekonomi, uttryckligen förklarat, att Englundh vid hennes frånfälle skulle bliva ihågkommen och »inte bli utan». Dessa uttalanden hade hon gjort utan att vara därtill föranledd av någon framställning eller ens antydning från Englundhs sida, och Englundh hade därför hela tiden levat i den förvissningen, att hon upprättat ett skriftligt testamente till hans förmån. Det vore Englundhs fasta övertygelse, grundad på ingående kändedom om den avlidna och på hennes egna uttalanden till såväl Englundh som andra personer, att det icke varit i överensstämmelse med hennes vilja, att kvarlåtenskapen efter henne skulle tillfalla allmänna arvsfonden. Englundh hade haft och hade fortfarande stora svårigheter att trygga sin egen och sina anhörigas existens, vartill komme att han på grund av sin ålder måste räkna med ett snart upphörande av sin förvärvsförmåga.

Enligt vad ett vid ansökningen fogat utdrag av rådhusrättens i Västerås bouppteckningsprotokoll utvisar lät Englundh den 17 september 1934 vid rådhusrätten såsom muntligt testamente efter Hilma Maria Wistrand bevaka vissa av henne fällda yttranden, rörande vilkas tillkomst vittnesförhör med två personer samma dag ägt rum inför rådhusrätten. Båda vittnena intygade vid förhöret, att Hilma Maria Wistrand på tal om sin kvarlåtenskap fällt yttranden av innehåll att hon ämnade upprätta testamente men att hon ville vänta därmed tills hon bleve sjuk. Ett av vittnena tillade, att Hilma Maria Wistrand för vittnet uttryckligen förklarat, att hon icke ville att allmänna arvsfonden skulle erhålla hennes kvarlåtenskap; hon hade, som hon uttryckt sig, icke velat att »de skulle riva i hennes saker». Enligt uppgift av sistnämnda vittne hade Hilma Maria Wistrand dessutom vid flera tillfällen yttrat, att hon hade så vackra saker, att dessa borde stanna i hennes släkt. Å protokollsutdraget har Englundh tecknat, att han i samband med sin förevarande ansökan avsåg sig den rätt, som kunde tillkomma honom på grund av de bevakade yttrandena.

Länsstyrelsen har med eget utlåtande den 5 april 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat handlingarna i ärendet, däribland från magistraterna i Västerås och Enköping inhämtade yttranden. Av en vid magistratens i Västerås yttrande fogad rapport framgår bland annat, att en gårdsägare Eriksson i Västerås, vilken sedan 1928 varit Hilma Maria Wistrands hyresvärd, vid förhör inför polismyndigheten i staden berättat i huvudsak följande:

Hilma Maria Wistrand hade vid besök hos Eriksson och hans hustru ofta fört på tal frågan om hur det efter hennes död skulle förfaras med hennes kvarlåtenskap. Vid dessa tillfällen hade hon uttryckt som sin önskan att allmänna arvsfonden ej skulle ärva henne. En gång hade Eriksson föreslagit henne att förordna, att en lägenhet med lösörebo, som hon ägde i Stockholm, skulle tillfalla en där boende kvinnlig kusin, att hennes kusin i Enköping skulle få

en del av hennes kontanta penningar samt att erforderligt belopp skulle användas till beredande av en frisäng å centrallasarettet i Västerås och en frisäng å Västmanlands läns sjukhem. Hilma Maria Wistrand hade tyckt detta vara ett bra förslag och bett Eriksson hjälpa henne med att uppsätta ett testamente av sagda innehåll. Samtidigt hade hon emellertid yttrat, att det ej vore någon brådska därmed, varvid hon tillagt, att hon vore ju så frisk. Även senare hade Hilma Maria Wistrand vid flera tillfällen talat om samma sak och därvid alltid sagt, att det vore hennes bestämda vilja att det skulle förordnas med hennes kvarlåtenskap såsom Eriksson föreslagit.

Av den i övrigt förebragta utredningen framgår bland annat, att Englundhs till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara inkomst enligt 1934 års taxering utgjorde 3,140 kronor samt att Englundh saknar beskattningsbar förmögenhet.

Magistraterna i Västerås och Enköping hava icke haft något att erinra mot bifall till sökandens framställning.

Länsstyrelsen har ansett utredningen i ärendet giva vid handen, att det varit Hilma Maria Wistrands bestämda önskan att hennes kvarlåtenskap icke skulle tillfalla allmänna arvsfonden. Då hon emellertid icke syntes hava uttalat någon mening om hur det borde förfaras med hennes efterlämnade förmögenhet, kunde det enligt länsstyrelsens åsikt med fog ifrågasättas, huruvida hennes negativa inställning gentemot arvsfonden borde tillmätas någon betydelse. Sökanden vore emellertid mindre väl situerad i ekonomiskt avseende, och länsstyrelsen ansåge sig därför böra hemställa, att visst belopp av kvarlåtenskapen, högst 10,000 kronor, tillerkändes honom.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 23 oktober 1935 anført i huvudsak följande:

Av handlingarna i ärendet framginge, att sökanden vore Hilma Maria Wistrands ende nu levande kusin på modernet samt att han befunde sig i små ekonomiska omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv finge därför anses vara tillämpligt å sökanden. Fog funnes alltså enligt ämbetets mening för ett efterskänkande till förmån för sökanden av viss del av kvarlåtenskapen. Beträffande storleken av den andel, som borde avstås till sökanden, ansåge ämbetet med hänsyn till i ärendet upplysta omständigheter ett belopp av 10,000 kronor vara skäligt.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag sökanden böra komma i åtnjutande av någon del av ifrågavarande kvarlåtenskap. I fråga om storleken av det belopp, som bör efterskänkas, ansluter jag mig till kammaradvokatfiskalsämbetets förslag.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förra lärarinnan Hilma Maria Wistrand från Västerås må avstås ett belopp av 10,000 kronor till Ejnar Israel Englundh.

12:o.

Rätten till arv efter änkan Hilda Kristina Larsson, född Persdotter, från Stockholm. Änkan Hilda Kristina Larsson, född Persdotter, från Stockholm, vilken var född den 13 mars 1865, avled den 26 juni 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Den till allmänna arvsfonden redovisade behållningen i boet efter henne utgjorde 27,529 kronor 3 öre.

Med utlåtande den 21 februari 1936 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till överståthållarämbetet ingiven och av sistnämnda myndighet med eget yttrande den 25 februari 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift, däri stationsförmannen Sixten Larsson och hans hustru Ida Larsson, född Gustavsson, i Stockholm hemställt, att av ifrågavarande kvarlåtenskap ett belopp av 10,000 kronor måtte avstås antingen till sökandena gemensamt eller ock till Ida Larsson ensam.

Till stöd för ansökningen har anförts bland annat följande:

Ida Larssons moder, vilken avlidit för närmare 30 år sedan, hade varit kusin till Hilda Kristina Larsson. Ida Larsson hade ända från sin barn-dom känt Hilda Kristina Larsson, vilken sedan Ida Larsson mistat sina föräldrar varit som en mor för henne. Sedan Sixten Larsson och Ida Larsson 1909 ingått äktenskap, hade Hilda Kristina Larsson flitigt umgåtts med dem och ofta varit gäst i deras hem. Förhållandet mellan dem hade alltid varit det bästa, och Hilda Kristina Larsson hade vid olika tillfällen givit uttryck åt sin avsikt att upprätta testamente till förmån för makarna Larsson, vilka hårt drabbats av sjukdom och ekonomiska bekymmer och för vilka hon därför varmt ömmat. Ännu så sent som på sin dödsbädd, då hon redan drabbats av den hjärnblödning, som sedan ändat hennes liv, hade hon uttalat sin oro över att hon ej kommit sig för med att upprätta något testamente men samtidigt uttryckt en förhoppning om att hon skulle bliva bra igen, så att hon kunde sörja för makarna Larsson.

Av ansökningen bifogade intyg och andra handlingar samt av den i övrigt föreliggande utredningen bekräftas i allt väsentligt riktigheten av makarna Larssons sålunda lämnade uppgifter. Av utredningen inhämtas därjämte i huvudsak följande:

Mannen Larsson är född 1884 och hustru Larsson 1886. Mannen är stationsförmän vid telegrafverket och åtnjuter i denna befattning en månadslön av 353 kronor 75 öre. Han lider enligt företett läkarintyg av lungtuberkulos och är på grund därav tidvis ur stånd att tjänstgöra. Hustrun lider sedan många år tillbaka av ledgångsreumatism med låsta leder, vilket gör henne fullständigt oförmögen till arbete. Makarna hava i äktenskapet en son, född 1911, och en dotter, född 1919. Sonen är sinnessjuk och vårdas i hemmet med tillhjälp av en särskilt anställd sjukvårdare. Kostnaden härför bestrides av två systrar till Larsson, vilka äro lärarinnor. Deras ställning är dock sådan, att åtagandet för dem är betungande. Dottern går i flickläroverk. Makarna äga en villafastighet i Mälarhöjden med taxeringsvärde av 16,000 kronor. Deras skulder belöpa sig till drygt 10,000 kronor.

Av utredningen synes framgå, att makarna Larsson varit de personer, som stått Hilda Kristina Larsson närmast. Dödsannonsen efter henne är undertecknad av makarna Larsson.

Överståthållarämbetet har, då sökandena stått den avlidna nära och med hänsyn till deras synnerligen ömmande personliga förhållanden, tillstyrkt bifall till ansökningen. För den händelse ansökningen icke skulle kunna helt bifallas, har överståthållarämbetet förordat, att till sökandena avstoddes åtminstone så stor del av behållningen som skulle hava tillkommit dem enligt äldre arvsordning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört huvudsakligen följande:

Vid i ärendet verkställd släktutredning, som delvis ombesörjts av sökandena, hade framkommit, att Hilda Kristina Larsson efterlämnat åtminstone två kusiner, som emellertid vore bosatta å avlägsna orter och icke syntes hava haft någon förbindelse med den avlidna. Vid övervägande av makarna Larssons ansökning ansåge ämbetet starka billighetsskäl tala för ett bifall till densamma. Att makarna Larsson stått den avlidna mycket nära vore tydligt. Likaså syntes det vara uppenbart, att makarna Larsson genom olyckliga omständigheter råkat i ett varaktigt ekonomiskt betryck, varför ett bifall till deras ansökning skulle bereda dem en välbehörlig lättnad. Uppgifterna att den avlidna behjärtat makarna Larssons bekymmersamma förhållanden och haft för avsikt att göra testamente till deras förmån, ehuru detta på grund av hennes plötsliga sjukdom och död icke kommit att ske, förefölle också sannolika. På grund av det anförda hemställde ämbetet, att till makarna Larsson måtte avstås ett belopp av 10,000 kronor.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag omständigheterna tala för bifall till ansökningen. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter änkan Hilda Kristina Larsson, född Persdotter, från Stockholm må avstås ett belopp av 10,000 kronor till Sixten Larsson och hans hustru Ida Larsson.

13:o.

Rätten till arv efter Anna Charlotta Södergren från Stockholm. Anna Charlotta Södergren från Stockholm, vilken var född den 13 januari 1860, avled den 15 oktober 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne har inlevererats till allmänna arvsfonden och utgjorde enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning 1,217 kronor 13 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till överståthållarämbetet ingiven och av nämnda myndighet jämte införskaffad utredning och eget yttrande den 25 februari 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnad skrift har förre torg-handlaren Karl Albert Södergren i Visby, vilken är ende kvarlevande kusin till den avlidna, anhållit att skäligen del av kvarlåtenskapen måtte avstås till förmån för honom.

Till stöd för ansökningen har sökanden vid förhör inför vederbörande po-

lismyndighet anfört bland annat följande: Mellan sökanden och hans ifrågavarande kusin hade alltid rått ett gott förhållande. Sedan kusinen 1868 utflyttat från Visby, hade hon antingen genom personliga besök eller brevledes stått i förbindelse med sökanden och hans familj. Hennes sista besök i Visby hade ägt rum under 1930. Vid detta tillfälle hade hon yttrat till sökanden, att hon ämnade deponera 300 kronor till begravningskostnader hos Filadelfiaförsamlingen i Stockholm, vilken församling hon tillhörde, men att resten av hennes kvarlåtenskap skulle helt tillfalla sökanden eller hans barn. Något skriftligt testamente hade emellertid, såvitt sökanden hade sig bekant, aldrig blivit uppsatt. Det sista brevet från kusinen hade han erhållit i juli 1934.

Av den förebragta utredningen inhämtas i övrigt huvudsakligen följande:

Sökanden, vilken gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet, är född 1863 samt gift och har i äktenskapet fyra myndiga barn. På grund av ålder och sjukdom är han oförmögen till arbete. Makarnas enda inkomst utgöres av pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med sammanlagt 436 kronor 80 öre om året för dem båda. Sökanden äger en fastighet i Visby med taxeringsvärde av 5,700 kronor och intecknad för 3,000 kronor. En kyrkoherde, vilken känt såväl den avlidna som sökanden, har vitsordat, att kusinerna brevväxlat och stått på vänskaplig fot med varandra. Denne prästman har, liksom även en pastorsadjunkt i Visby, tillstyrkt bifall till sökandens framställning. En stenhuggare och dennes hustru, hos vilka den avlidna var inneboende någon tid närmast före sitt frånfälle, hava uppgivit, att hon vid flera tillfällen för dem uttryckt önskan om att Filadelfiaförsamlingen skulle erhålla hennes kvarlåtenskap. Dödsfallet inträffade hastigt till följd av slaganfall.

Överståthållarämbetet har i sitt yttrande anfört, att sådana omständigheter icke i ärendet framkommit, som föranledde ämbetet att tillstyrka bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 7 augusti 1935 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning. Ämbetet har därvid för egen del, när sökanden vore ende kvarlevande kusin till den avlidna och enligt utredningen befunne sig i torftiga ekonomiska omständigheter, tillstyrkt avstående av kvarlåtenskapen i dess helhet till förmån för sökanden.

*Departements-
chefen.* På de av kammaradvokatfiskalsämbetet anförda skälen finner jag sökandens framställning böra vinna beaktande. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående förhållandet mellan sökanden och arvlåtaren och då kvarlåtenskapen är jämförelsevis ringa, anser jag mig kunna biträda ämbetes förslag om avstående av arvet i dess helhet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Anna Charlotta Södergren från Stockholm må avstås till förmån för Karl Albert Södergren.

14:o.

Rätten till arv efter förre hemmansägaren Nikolaus Georg Hallgren från Vallda socken. Förre hemmansägaren Nikolaus Georg Hallgren från Ysby i Vallda socken, Hallands län, vilken var född den 12 april 1850, avled den 2 november 1934 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt bouppteckningen till 4,156 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Hallands län ingiven skrift har skomakaren Claes Martin Alfred Hallgren i Ysby, med förmälan att han vore kusin till den avlidne och att han på grund av fattigdom och invaliditet vore i stort behov av ekonomisk hjälp, hemställt att så stor del av ifrågavarande kvarlåtenskap som möjligt måtte efterskänkas till förmån för honom.

Vid förhör i juli 1935 inför landsfiskalen i Kungsbacka distrikt har sökanden om sig och sina förhållanden uppgivit följande: Sökanden vore född 1856 samt gift och hade två barn i åldern 15 och 17 år. Vid unga år hade han begivit sig till sjöss. År 1874 hade han genom olyckshändelse blivit så svårt skadad i vänstra benet, att detta måst amputeras. Därefter hade han bosatt sig i Ysby och sysslade nu med lappsomakeri. Inkomsten härav vore dock högst obetydlig. Sökanden ägde inga andra tillgångar än ett mindre boningshus å ofri grund med värde av 250 kronor samt ett enkelt inre lösörebo. Han åtnjote pensionsunderstöd med 43 kronor 20 öre i kvartalet och vore icke taxerad för inkomst.

Ordföranden i Vallda sockens kommunalnämnd har vitsordat riktigheten av sökandens sålunda lämnade uppgifter samt tillagt, att framställningen vore synnerligen behjärtansvärd, enär sökanden vore mycket fattig samt på grund av ålder och invaliditet nu hade svårt att förtjäna sitt uppehälle.

Länsstyrelsen har i ett den 25 juli 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet avgivet yttrande föreslagit, att av kvarlåtenskapen måtte till sökanden avstås ett belopp av 2,000 kronor.

Sedermera har länsstyrelsen med skrivelse den 6 december 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat *dels* en av pastorsämbetet i Vallda församling med ledning av församlingens kyrkoböcker verkställd släktutredning, enligt vilken sökanden skulle vara ende kvarlevande kusin till den avlidne, *dels ock* en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri kyrkoherden i församlingen med hänsyn till resultatet av släktutredningen och på i övrigt anförda skäl hemställt om avstående till sökandens förmån av hela kvarlåtenskapen efter den avlidne. För egen del har länsstyrelsen i sin berörda skrivelse förklarat, att länsstyrelsen på grund av vad kyrkoherden anført icke hade något att erinra mot att sökanden erhöle hela behållningen i boet, 4,156 kronor, sedan därifrån frånräknats eventuella kostnader för boutredningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med eget utlåtande den 20 december 1935 till Kungl. Maj:t överlämnat handlingarna i ärendet, däribland ett av ämbetet från *landsfiskalen i Kungsbacka distrikt* inhämtat yttrande, däri sökandens framställning varmt tillstyrkts och däri landsfiskalen meddelat, att,

såvitt han kunnat utröna, sökanden icke haft något vidare umgänge med den nu avlidne kusinen, vilken haft ett egendomligt sinnelag och egentligen icke umgåtts med någon.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande meddelat, att behållningen i boet efter numera skedd försäljning av en boets fastighet uppginge till 6,535 kronor 27 öre, vilket belopp inlevererats till allmänna arvsfonden, varjämte ämbetet anfört följande:

Av handlingarna i ärendet framgår, att sökanden är Nikolaus Georg Hallgrens kusin samt att han befinner sig i fattiga omständigheter. Viss del av kvarlåtenskapen i fråga synes därför böra efterskänkas till förmån för sökanden. Med hänsyn till att denne, frånsatt sin släktskap med den avlidne, icke, såvitt utredningen i ärendet ger vid handen, stått den avlidne i livstiden nära, kan emellertid ämbetet icke tillstyrka att ett större belopp än vad länsstyrelsen i sitt den 25 juli 1935 avgivna yttrande i ärendet föreslagit, eller 2,000 kronor, avstås till sökanden.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet förekommit finner jag skäligt, att sökanden tillerkännes någon del av ifrågavarande kvarlåtenskap. Kammaradvokatfiskalsämbetets förslag om efterskänkande av ett belopp av 2,000 kronor synes vara lämpligt avvägt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre hemmansägaren Nikolaus Georg Hallgren från Ysby i Vallda socken må avstås ett belopp av 2,000 kronor till Claes Martin Alfred Hallgren.

15:o.

Rätten till arv efter Frida Olsson från Kumla. Frida Olsson från Kumla municipalsamhälle i Örebro län, vilken var född den 13 september 1887, avled den 27 mars 1935 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 30,433 kronor 30 öre.

I fem särskilda till Kungl. Maj:t ställda, till länsstyrelsen i Örebro län ingivna ansökningar hava Frida Katarina Björklund, född Larsson, och Anna Ingeborg Larsson, båda i Kumla municipalsamhälle, förre rättaren Lars Persson i Åsbro, Lerbäcks socken, arrendatorn Gottfrid Persson i Vasselhyttan, Linde socken, hemmansägaren Gunnar Ericson i Fallet, Varnums socken, samt hemmansägaren Erik Persson, Kristina Persson och Anna Persson, de tre sistnämnda i Rala, Kumla socken, hemställt, att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Frida Olsson måtte till sökandena såsom den avlidnas kusiner avstås vad som skulle hava tillfallit dem enligt äldre arvsordning.

Länsstyrelsen har med eget yttrande den 21 januari 1936 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat förevarande ansökningar jämte i ärendet in-

förskaffad utredning. Av denna framgår, att samtliga sökandena äro kusiner till den avlidna och att enligt äldre arvsordning Gottfrid Persson skulle hava bekommit $\frac{1}{12}$, envar av Frida Katarina Björklund, Anna Ingeborg Larsson, Lars Persson och Gunnar Ericson $\frac{1}{20}$ samt envar av Erik Persson, Kristina Persson och Anna Persson $\frac{1}{50}$ av behållningen i boet efter den avlidna. I övrigt inhämtas av utredningen huvudsakligen följande:

Frida Katarina Björklund är född 1884 och gift med en vedhandlare, född 1879. Makarna hava 2 söner att försörja, den ene 22 och den andre 15 år gammal. Den äldre sonen studerar vid Tekniska högskolan. Makarna äga en fastighet i Kumla municipalsamhälle med taxeringsvärde av 25,000 kronor, varjämte hustrun gemensamt med en syster äger ett par fastigheter med uppgivet värde av sammanlagt 25,000 kronor. Makarna hava skulder till belopp av omkring 10,000 kronor. Den av mannen bedrivna vedgårdsrörelsen uppgives under senare år hava lämnat ganska obetydlig inkomst. För 1934 utgjorde nettobehållningen enligt uppgift cirka 1,000 kronor.

Anna Ingeborg Larsson är född 1881 och ogift. Hon äger en gravationsfri fastighet i Kumla municipalsamhälle med taxeringsvärde av 8,300 kronor samt har i bank inestående omkring 1,500 kronor. Hon har ingen annan inkomst än räntan på nyssnämnda kapital samt 300 kronor om året, som hon erhåller i hyra för en uthyrd lägenhet. Frida Olsson var alltsedan 1918 intill sin död sjuklig och klen och kunde mestadels icke sköta sig själv. Under denna tid vårdades hon av Anna Ingeborg Larsson, som även i övrigt hjälpte henne på olika sätt. Anna Ingeborg Larsson har själv uppgivit, att hon aldrig fått någon ersättning därför men att Frida Olsson vid flera tillfällen lovat att gottgöra henne för all hjälp. Hon hade därför trott, att hon genom testamente skulle få Frida Olssons kvarlåtenskap eller någon del därav.

Lars Persson är född 1886 samt gift och har i äktenskapet en 5-årig dotter. Han har tidigare varit rättare vid Lerbäcks sockens ålderdomshem men mistade sin anställning i juni 1934, då ålderdomshemmet försåldes. Sedan dess har han endast haft tillfälliga arbeten under kortare tider. Han är medellös samt har vitsord om sig att vara skötsam och ordentlig.

Gottfrid Persson är född 1893 och ogift. Han har försörjningsplikt gentemot ett utom äktenskap fött barn, som nu är 4 år gammalt och till vars underhåll han bidrager med 15 kronor i månaden. Han arrenderar för 600 kronor om året en fastighet, å vilken han har 2 hästar, 7 kor och 2 kvigor. Han har enligt egen uppgift tillgångar till värde av 3,300 kronor samt skulder till belopp av 2,400 kronor.

Gunnar Ericson är född 1890 samt gift och har i äktenskapet 3 barn, av vilka det äldsta är fött 1926. Han äger en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 39,200 kronor och intecknad för 36,000 kronor. Hans ekonomiska ställning uppgives vara svag. Båda makarna vitsordas vara mycket arbetsamma och redbara.

Erik Persson är född 1868 och ogift. Han äger en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 15,500 kronor och intecknad för 14,000 kronor. Å fastigheten födas 1 häst och 4 kor.

Kristina Person är född 1866 och *Anna Persson* 1871. De äro systrar till Erik Persson samt bo hos denne och sköta hans hushåll samt hjälpa till med förekommande göromål. För sitt arbete få de ingen kontant lön. Kristina Persson har i bank inestående 5,000 kronor och Anna Persson 4,500 kronor.

Länsstyrelsen har beträffande Frida Katarina Björklunds ansökan yttrat, att länsstyrelsen med hänsyn till makarna Björklunds förmögenhetsförhåll-

landen och ekonomiska ställning i övrigt ansåge synnerligen tveksamt, om ansökningen borde bifallas. Den omständighet, som enligt länsstyrelsens mening mest talade för bifall, vore att makarna Björklund offrat mycket för sina söners uppfostran och berett den äldre tillfälle till studier vid Tekniska högskolan. Det syntes därför kunna förutsättas, att i händelse av bifall till ansökningen medlen i första hand komme barnen till godo för fortsatt utbildning, alltså ett ändamål som allmänna arvsfonden avsåge att befrämja. Länsstyrelsen ville därför, ehuru med tveksamhet, tillstyrka bifall till ansökningen.

I fråga om Anna Ingeborg Larsson har länsstyrelsen anfört, att hon stått Frida Olsson synnerligen nära och under en lång följd av år vårdat henne under hennes sjukdom samt även eljest varit henne till stöd och hjälp i olika avseenden. Ehuru uppgiften att Frida Olsson haft för avsikt att genom testamente ihågkomma sökanden härstammade från sökanden själv, bure den enligt länsstyrelsens förmenande sannolikhetens prägel. Med hänsyn härtill ävensom till sökandens jämförelsevis höga ålder, bristande förvärvsmöjligheter och ekonomiska förhållanden i övrigt ansåge länsstyrelsen ansökningen förtjänt av bifall. Ehuru ansökningen enligt ordalagen avsåge blott utbeholdande av den sökanden enligt äldre arvsordning tillkommande arvslott, i detta fall $\frac{1}{20}$ av kvarlåtenskapen, ifrågasatte länsstyrelsen, huruvida icke sökanden på grund av anförda förhållanden och då en sålunda beräknad arvslott uppginge till allenast omkring 1,500 kronor, borde tillerkännas ett till siffran bestämt belopp av kvarlåtenskapen, förslagsvis 4,000 kronor.

Beträffande Gottfrid Persson har länsstyrelsen anfört, att hans ekonomiska ställning visserligen syntes svag men att han i allt fall syntes hava sina utkomstmöjligheter tryggade. Då sökanden vore ogift och ännu förhållandevis ung till levnadsåren, finge hans möjligheter att ytterligare förbättra sin ställning anses vara tämligen goda. Länsstyrelsen ansåge det därför tveksamt, om ett avstående av allmänna arvsfondens rätt i detta fall borde ske. I varje fall ansåge länsstyrelsen, att den äldre arvsordningen näppeligen borde följas i detta fall, då sökanden därigenom skulle bekommen $\frac{1}{12}$ av kvarlåtenskapen eller sålunda trots den lika nära släktskapen komma i en väsentligt gynnsammare ställning än sökanden Lars Persson, vars omständigheter dock vore mera ömmande.

Vad angår de övriga sökandena har länsstyrelsen tillstyrkt, att deras ansökningar måtte bifallas och att de alltså måtte erhålla vad som skulle tillfallit dem, därest äldre arvsordning varit tillämplig.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 20 februari 1936 anfört i huvudsak följande:

Vad först anginge Frida Katarina Björklund hade länsstyrelsen endast efter synnerlig tvekan tillstyrkt bifall till hennes ansökning. Enligt ämbetets mening saknades emellertid tillräckliga skäl att till henne avstå någon del av arvet efter Frida Olsson. Efterskänkande av allmänna arvsfondens arvsrätt till förmån för personer i så god ekonomisk ställning som denna sökande syntes böra ske endast undantagsvis, när särskilt starka billighetsskäl vore för handen. Såsom sådana skäl syntes icke kunna anses de omständig-

heter, varpå länsstyrelsen i detta fall grundat sitt tillstyrkande. Ämbetet kunde alltså icke förorda bifall till berörda ansökning.

I fråga om de övriga sökandena ville ämbetet i första hand tillstyrka bifall till Anna Ingeborg Larssons och Lars Perssons ansökningar, som ur billighetssynpunkt syntes särskilt behjärtansvärda. Beträffande Lars Persson syntes man kunna tala om ett ekonomiskt nödläge. Anna Ingeborg Larssons ekonomiska ställning vore visserligen bättre, men här tillkomme, att hon under en följd av år intill Frida Olssons död hjälpt och vårdat henne utan ersättning och uppenbarligen stått henne nära. I motsats till vad länsstyrelsen föreslagit ansåge ämbetet det emellertid icke böra ifrågakomma att till Anna Ingeborg Larsson avstå större del av arvet än hon själv begärt eller hennes andel enligt äldre arvsordning.

Jämväl beträffande de återstående sökandena syntes billighetsskäl tala för ett bifall till deras ansökningar. Deras ekonomiska ställning förefölle genomgående vara svag. I likhet med länsstyrelsen ansåge emellertid ämbetet, att Gottfrid Persson, som syntes höra till de ekonomiskt bättre lottade bland sökandena, icke borde tillerkännas så stor andel som skulle hava tillkommit honom enligt äldre arvsordning. En skälig jämkning syntes böra ske och ville ämbetet föreslå, att hans andel bestämdes till $\frac{1}{20}$, motsvarande den högsta andel som belöpte på någon av medsökandena.

Vad först angår den av Anna Ingeborg Larsson gjorda ansökningen, anser jag i likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet det icke böra ifrågakomma att till henne avstå större del av arvet än hon själv begärt eller sålunda den andel, som skulle tillfallit henne enligt tidigare gällande arvsordning. *Departements-
chefen.*

Likaså delar jag ämbetets uppfattning, att Gottfrid Persson, oavsett vad han skulle erhållit enligt äldre arvsordning, icke bör tillerkännas större andel än $\frac{1}{20}$ av kvarlåtenskapen.

Beträffande de övriga sökandena med undantag av Frida Katarina Björklund hava myndigheterna sammanstående uttalat sig för bifall till deras framställningar. Häremot har jag för egen del ej något att erinra.

Vad slutligen angår Frida Katarina Björklunds ansökan, finner jag i likhet med länsstyrelsen tveksamt, om denna bör bifallas. På de av länsstyrelsen anförda skälen och då Frida Katarina Björklund i allt fall knappast kan anses i förhållande till samtliga övriga sökande intaga en sådan särställning i ekonomiskt avseende, att hennes framställning ensam bör lämnas utan beaktande, finner jag mig kunna förorda att även hon får komma i åtnjutande av den andel av kvarlåtenskapen, som skulle tillkommit henne enligt äldre arvsregler.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Frida Olsson från Kumla må avstås en tjugondel till envar av Frida Katarina Björklund, född Larsson, Anna Ingeborg Larsson, Lars Persson, Gottfrid Persson och Gunnar Ericson samt en femtiondel till envar av Erik Persson, Kristina Persson och Anna Persson.

16:o.

Rätten till arv efter modellsnickaren Karl Gustav Andersson från Kvillinge socken. Den 21 maj 1935 avled modellsnickaren Karl Gustav Andersson från Herstaberg i Kvillinge socken av Östergötlands län utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Den till allmänna arvsfonden redovisade behållningen i boet efter honom utgjorde 2,253 kronor 69 öre.

I en den 22 oktober 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet inkommen skrift har snickeriarbetaren Erik Lundqvists hustru Ruth Dagmar Lundqvist i Norrköping, under uppgift att hon vore dotter utom äktenskap till den avlidne, hemställt att dennes kvarlåtenskap måtte efterskänkas till förmån för henne.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har inhämtat yttranden över ansökningen från magistraten i Norrköping samt från länsstyrelsen i Östergötlands län. Magistraten har vid sitt yttrande fogat bland annat protokoll över ett inför magistratens ordförande den 12 november 1935 hållet förhör med sökanden och vissa andra personer.

Sökanden har vid berörda förhör berättat bland annat följande:

Sökanden vore född 1895 och dotter till en väverska, vilken avlidit ogift 1916. Redan som litet barn hade sökanden utackorderats hos en familj i Norrköping. Hos denna familj hade hon sedan vistats till dess hon 1915 ingått äktenskap. Med modern, som också varit bosatt i Norrköping, hade hon stått i förbindelse under hela uppväxttiden till moderns frånfälle. Då sökanden varit omkring 6 år gammal, hade hon av modern underrättats om att Andersson vore hennes fader. Vid sina besök hos modern hade sökanden många gånger sammanträffat med Andersson, som efter 1910 under åtminstone 4 år i följd sammanbott med modern. Andersson hade även själv omtalat för sökanden, att han vore hennes fader. Strax före sin död hade modern yttrat, att hon och Andersson varit i sällskap sedan 25 år tillbaka. Sökanden ansåge sig också kunna uttala, att Andersson varit varmt fästad vid sökandens moder. Efter moderns död hade sökanden fortfarande uppehållit förbindelse med Andersson, ehuru de efter det Andersson för några år sedan avflyttat från Norrköping träffats mera sällan. Omkring ett år före sin död hade Andersson drabbats av en olyckshändelse och för vård intagits på Norrköpings lasarett. Då sökanden hälsat på honom på lasarettet, hade han visat sig glad över hennes besök och yttrat, att sökanden skulle få vad som funnes kvar efter honom. — Sökandens man förtjänade 45 kronor i veckan. Under de sista 10 åren hade han emellertid tidvis saknat arbete. Makarna ägde inga sparade medel. I äktenskapet hade de en 18-årig dotter, vilken tidigare haft anställning som fabriksarbeterska men vid midsommartiden 1935 fått sluta sitt arbete på grund av arbetsbrist.

De övriga vid förhöret hörda personerna hava huvudsakligen uppgivit, att de vid samtal med Andersson och sökandens moder fått den bestämda uppfattningen, att Andersson vore fader till sökanden.

Magistraten har i sitt yttrande anfört, att i ärendet syntes till fullo utrett, att sökanden vore dotter till Andersson och att hon stått honom nära intill hans sista tid. Då sökanden vid magistratsförhöret verkat i allo trovärdig,

funnes icke anledning betvivla riktigheten av hennes uppgift att Andersson för henne förklarat, att hon efter hans död skulle bekomma hans kvarlåtenskap. Med hänsyn härtill och då ett avstående av kvarlåtenskapen till sökanden uppenbarligen skulle vara till avsevärd lättnad i hennes ekonomiska förhållanden, ansåge magistraten, att det vore med billighet förenligt, om ifrågavarande arv helt kunde avstås till sökanden.

Länsstyrelsen har på grund av vad som framkommit genom utredningen förordat bifall till sökandens framställning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 17 januari 1936 överlämnat handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t och därvid för egen del tillstyrkt bifall till ansökningen.

På grund av de i ärendet föreliggande omständigheterna finner jag i likhet med de hörda myndigheterna skäligt, att ifrågavarande kvarlåtenskap avstås till förmån för sökanden. Departement-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter modellsnickaren Karl Gustav Andersson från Herstaberget i Kvillinge socken må avstås till Ruth Dagmar Lundqvist.

17:o.

Rätten till arv efter fabriksarbeterskan Josefina Karolina Jansson från Nyköping. Fabriksarbeterskan Josefina Karolina Jansson från Nyköping, vilken var född den 14 maj 1865, avled den 17 juni 1935 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 6,785 kronor 15 öre.

I en den 22 november 1935 till finansdepartementet inkommen skrift har maskinisten Fritiof Fredrik Fredriksson i Nyköping på anförda skäl hemställt att komma i åtnjutande av någon del av den avlidnas kvarlåtenskap.

Sedan länsstyrelsen i Södermanlands län anbefallts att verkställa utredning i ärendet, har länsstyrelsen med eget utlåtande den 19 december 1935 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat från stadsfiskalen och magistraten i Nyköping inhämtade yttranden ävensom övrig i ärendet införskaffad utredning.

Av utredningen inhämtas i huvudsak följande:

Sökanden Fredriksson är gift och liksom sin hustru född 1883. Makarna hava i äktenskapet en son, född 1912, och en dotter, född 1918. Mannen är sedan 1904 anställd vid aktiebolaget Periodens bomullsspinneri i Nyköping och åtnjuter enligt egen uppgift en avlöning av 51 kronor i veckan. Även Josefina Karolina Jansson var under många år intill sin död anställd vid samma företag. Makarna bebo en föreningen Nyköpings egnahemskoloni u. p. a. tillhörig fastighet med rätt att efter fullgörande av vissa betalningsprestationer förvärva äganderätten till fastigheten. För närvarande återstår

att erlægga 4,200 kronor. Fastigheten var för år 1935 åsatt ett taxeringsvärde av 12,500 kronor. Hösten 1935 vårdades mannen under omkring en månads tid på sjukhus för blödning i hjärnhinnorna.

Vid förhör inför stadsfiskalen i Nyköping hava makarna Fredriksson berättat bland annat: Den 1 oktober 1911 hade Josefina Karolina Jansson, vilken makarna Fredriksson redan dessförinnan känt sedan flera år tillbaka, av makarna förhyrt ett enkelrum med tillhörande utrymmen i den av makarna innehavda fastigheten. I denna lägenhet hade Josefina Karolina Jansson sedan varit boende ända till sin död. Hyran hade till en början, troligen till och med 1918, utgjort 120 kronor och därefter 140 kronor om året. Ehuru makarna vid flera tillfällen under de gångna åren av olika personer blivit erbjudna 200—250 kronor om året i hyra för ifrågavarande lägenhet, hade de icke velat höja hyran för Josefina Karolina Jansson eller säga upp henne till avflyttning. Hon hade betraktats mera som familjemedlem än som hyresgäst. Särskilt under söndagar och helgdagar hade hon vistats hos familjen Fredriksson, som då bjudit henne på mat och kaffe. För denna gästvänlighet hade hon visat sig mycket tacksam, och vid flera tillfällen, första gången 1920 och senast omkring 14 dagar före sitt frånfälle, hade hon bestämt förklarar, att makarna Fredriksson efter hennes död skulle bekomma hennes kvarlåtenskap. På dessa löften hade makarna litat och därför ansett sig icke böra höja hyran. Det hade varit Fredrikssons mening att göra framställning om efterskänkande av kvarlåtenskapen i dess helhet. Då han undertecknat ansökningsen, hade han icke uppmärksammat att den, som varit honom behjälplig med handlingens upprättande, givit denna en avfattning, enligt vilken han hemställt att komma i åtnjutande av allenast någon del av kvarlåtenskapen.

En av Josefina Karolina Janssons kvinnliga arbetskamrater har vid polisförhör uppgivit, att hon vid flera tillfällen under de sista 20 åren samtalat med Josefina Karolina Jansson om ekonomiska ting och om vem som efter hennes död skulle erhålla hennes kvarlåtenskap. Josefina Karolina Jansson, som varit sluten och inbunden, hade därvid alltid framhållit, att hon ordnat så att allmänna arvsfonden icke skulle komma att ärva henne. Ehuru hon aldrig nämnt någon viss person, som skulle ärva henne, hade vid dessa resonemang likväl framkommit sådana omständigheter, att därav kunnat slutas till att det varit hennes mening att familjen Fredriksson, som hon tydligen varit mycket fästad vid, skulle få hennes tillhörigheter. Denna uppfattning hade även varit rådande bland övriga arbetskamrater.

En vid samma företag anställd ingenjör har vid förhör likaledes intygat, att arbetspersonalen allmänt varit av den uppfattningen, att Josefina Karolina Jansson ämnade testamentera sin egendom till makarna Fredriksson. Denne ingenjör har därjämte framhållit, att Fredriksson, som vore en mycket sköt-sam och duglig arbetare, hade svåra ekonomiska förhållanden att dragas med och att makarna Fredriksson genom den uppoffrande och kärleksfulla gäst-vänlighet, som de ägnat Josefina Karolina Jansson under hennes livstid, gjort sig väl förtjänta av att erhålla åtminstone någon del av hennes efter-lämnade tillgångar.

Andra av stadsfiskalen hörda personer hava uppgivit, att makarna Fredriksson och deras barn varit de enda, som stått Josefina Karolina Jansson i livstiden nära.

Det bör anmärkas, att Josefina Karolina Jansson avled till följd av hjärnblödning efter endast några dagars sjukdom, varunder hon mestadels var medvetslös. Vidare förtjänar nämnas, att Fredriksson efter dödsfallet bland den avlidnas tillhörigheter antråffade en plåtask med inneliggande 3,029 kro-

nor 79 öre i kontanter, vilket belopp av Fredriksson överlämnades till boutredningsmannen.

Stadsfiskalen har i sitt yttrande anfört i huvudsak följande:

Utredningen hade frambragt övertygande bevis för att Josefina Karolina Janssons vilja varit, att makarna Fredriksson skulle ärva all hennes kvarlåtenskap. Den omständigheten att hon ända till dess hon drabbats av den hjärnblödning, som efter en kort tid medfört döden, icke på något sätt varit sjuk, syntes hava orsakat, att ett upprättande av testamente till förmån för makarna Fredriksson blivit uppskjutet. Den hyra, 140 kronor om året, som den avlidna betalat för sitt rum, ansåge stadsfiskalen efter att hava besiktigat rummet vara avsevärt lägre än som i allmänhet betingades för rum av liknande beskaffenhet. En hyra av lägst 250, men troligen 275 kronor finge anses vara skälig. Den av makarna Fredriksson lämnade upplysningen, att hyran oaktat makarnas knappa ekonomiska omständigheter icke höjts till ett skäligt belopp på grund av den avlidnas försäkran att hon skulle komma att testamentera all kvarlåtenskap till makarna Fredriksson, måste vara med verkliga förhållandet överensstämmande. På anförda skäl tillstyrkte stadsfiskalen, att kvarlåtenskapen efter den avlidna i enlighet med hennes vilja oavkortat överlämnades till Fredriksson.

Magistraten har anfört huvudsakligen följande:

Såsom stadsfiskalen yttrat syntes makarna Fredriksson hava haft skäl antaga, att det varit den avlidnas vilja att testamentera all sin kvarlåtenskap till makarna. Hennes plötsliga sjukdom och död hade dock hindrat verkställighet därav. Det vore därför enligt magistratens förmenande skäligt, att Fredriksson bleve tillerkänd hela kvarlåtenskapen. Ordalagen i ansökningsen, att Fredriksson måtte komma i åtnjutande av någon del av kvarlåtenskapen, syntes förklaras därav, att den som varit Fredriksson behjälplig med ansökningsens formulering missuppfattat Fredrikssons avsikt. Skulle emellertid Kungl. Maj:t icke finna sig kunna tillerkänna Fredriksson hela kvarlåtenskapen, funnes enligt magistratens mening reella skäl för att en del därav tilldelades Fredriksson, nämligen så stor del som motsvarade skillnaden mellan den hyra, Fredriksson kunnat i allmänna marknaden erhålla för det av Josefina Karolina Jansson förhyrda bostadsrummet, och den lägre hyran hon betalat. Denna skillnad kunde sammanlagt uppskattas till omkring 3,000 kronor eller det belopp, som Fredriksson efter Josefina Karolina Janssons död hittat undangömt i hennes bostad.

Länsstyrelsen har anslutit sig till magistratens förslag.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 21 januari 1936 överlämnat handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t och därvid för egen del, enär sökanden finge anses hava stått den avlidna i livstiden nära, och med hänsyn till föreliggande billighetsskäl förordat efterskänkande till sökanden av en del av kvarlåtenskapen, vilken del enligt ämbetets mening borde bestämmas till 3,000 kronor.

Av utredningen i ärendet synes framgå, att det varit Josefina Karolina Janssons bestämda önskan att hennes kvarlåtenskap skulle tillfalla Fredriksson eller dennes familj, vilka enligt uppgift varit de enda, som stått henne nära och med vilka hon av allt att döma varit förenad med starka vänskaps-

*Departementets
chefen.*

band. Med hänsyn härtill torde det få anses skäligt, att kvarlåtenskapen i dess helhet efterskänkes till förmån för Fredriksson.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter fabriksarbeterskan Josefina Karolina Jansson från Nyköping må avstås till Fritiof Fredrik Fredriksson.

18:o.

Rätten till arv efter förre kontoristen Oskar Fredrik Larsson från Hovmantorps socken. Genom testamente den 28 augusti 1924 förordnade förre kontoristen Oskar Fredrik Larsson och hans hustru Anna Vilhelmina Larsson, född Jonsson, i Lessebo, Hovmantorps socken, Kronobergs län, att den av dem, som överlevde den andre, skulle med full äganderätt tillträda all kvarlåtenskap i makarnas bo.

Anna Vilhelmina Larsson avled den 4 mars 1932, enligt uppgift efterlämnande såsom dödsbodelägare, förutom sin man, systemen Karolina Sofia Hansson, född Jonsson, i Stockholm ävensom tre avlidna syskons barn. Enligt den efter Anna Vilhelmina Larsson upprättade bouppteckningen utgjorde behållningen i boet efter henne 10,633 kronor 63 öre. Förenämnda testamente bevakades den 30 maj 1932 och delgavs sedermera den avlidnas nyss omförmälda släktingar.

Oskar Fredrik Larsson avled den 13 juni 1933 utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna annan arvinge än allmänna arvsfonden. Behållningen i boet efter honom inlevererades den 12 mars 1935 till arvsfonden och uppgick därvid enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet godkänd redovisningsräkning till 10,548 kronor 66 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 16 juli 1934 dagtecknad skrift hava förenämnda Karolina Sofia Hansson ävensom hennes dotter Märta Sofia Hansson hemställt, att en skälig del av kvarlåtenskapen efter Oskar Fredrik Larsson måtte efterskänkas till förmån för dem. Till stöd för framställningen har i huvudsak anförts, att Karolina Sofia Hansson och hennes man, förre målaren Johan Henning Hansson, flitigt umgåtts och stått i förbindelse med makarna Larsson, att makarna Hanssons dotter, sökanden Märta Sofia Hansson, under åren 1921—1923 samt från sommaren 1924 till hösten 1925 vistats i makarna Larssons hem och därvid betraktats och behandlats som familjemedlem samt att makarna Hansson levde i små omständigheter och vore i stort behov av den hjälp, som bifall till ansökningen skulle innebära.

Över framställningen hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Kronobergs län den 21 december 1934 och av kammaradvokatfiskalsämbetet den 20 augusti 1935. Länsstyrelsen har vid sitt utlåtande fogat ett från landsfiskalen i Hovmantorps distrikt inhämtat yttrande, varjämte såväl länsstyrelsen som kammaradvokatfiskalsämbetet föranstaltat om närmare utredning i ärendet.

Av berörda utredning ävensom av ansökningen bifogade intyg inhämtas huvudsakligen följande:

Hustru Hansson är född 1879. Hon är enligt företett läkarintyg på grund av kronisk reumatism och allmän kraftnedsättning oförmögen att försörja sig med arbete. Mannen Hansson är född 1875. Sedan några år tillbaka har han på grund av starkt nedsatt synförmåga icke kunnat arbeta inom måleriyrket utan sköter nu portvaktssysslan i en fastighet i Stockholm; härför åtnjuter han fri bostad samt en kontant lön av 50 kronor i månaden. Från statskontoret utbetalas till makarna understöd med 30 kronor i månaden i anledning av att en makarnas son avlidit till följd av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring. Märta Sofia Hansson, som är född 1907, har städningsarbete hos olika familjer i Stockholm. Hon bor hemma hos föräldrarna liksom även en annan dotter, född 1911, vilken lider av lungtuberkulos och därför är arbetsoförmögen. Den sistnämnda dottern åtnjuter folkpension med 212 kronor 40 öre om året. Makarna hava dessutom i äktenskapet en son, född 1901, vilken är målare men uppgives icke vara i stånd att lämna föräldrarna någon ekonomisk hjälp. Makarna hava fått vitsord om sig att vara redbara och skötsamma.

En person i Lessebo, vilken uppgivits vara den ende, som haft något egentligt umgänge med makarna Larsson, har vid polisförhör uppgivit, att förhållandet mellan nämnda makar och makarna Hansson under senare tid varit mindre gott.

Landsfiskalen har, enär hustru Hansson syntes vara i behov av ekonomisk hjälp, ansett skäl förefinnas för att allmänna arvsfonden till hennes förmån avstode ett belopp, motsvarande $\frac{1}{4}$ av halva behållningen i boet efter Anna Vilhelmina Larsson.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra mot landsfiskalens förslag.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört, att ingendera av sökandena vore skyldeman till Oskar Fredrik Larsson samt att den i ärendet verkställda utredningen gåve vid handen, att ett mindre gott förhållande varit rådande mellan sökandena och makarna Larsson under de sista åren av dessas levnad. Då sökandena därför enligt ämbetets mening näppeligen kunde anses hava stått Oskar Fredrik Larsson nära under de senaste åren av hans liv, har ämbetet hemställt, att framställningen icke måtte föranleda någon åtgärd.

Till styrkande av sitt påstående, att förbindelse upprätthållits mellan de båda familjerna, hava sökandena till finansdepartementet ingivit närmare ett 50-tal vykort från makarna Larsson till makarna Hansson eller deras barn. Av dessa vykort synes dock intet vara skrivet senare än 1921.

Enär båda makarna Larsson avlidit efter den 1 januari 1929, då den nya *Departements-* lagen om arv trädde i kraft, skulle, därest intet testamente mellan makarna *chefen.* förelegat, hustru Larssons arvsberättigade släktingar enligt huvudregeln i 2 kap. 1 § nämnda lag ägt att vid mannen Larssons död taga hälften av behållningen i boet efter honom, varvid på sökanden Karolina Sofia Hanssons lott skulle fallit $\frac{1}{8}$ av behållningen ifråga. På grund av testamentet, vilket saknar bestämmelse om sekundosuccession, hava hustruns släktingar gått

miste om denna rätt, och kvarlåtenskapen har i sin helhet övergått till allmänna arvsfonden såsom arvtagare efter mannen Larsson. Det kan icke antagas, att makarna Larsson med testamentet direkt åsyftat att utesluta hustruns släktingar från varje rätt till kvarlåtenskapen, ty om mannen avlidit före hustrun, skulle testamentet i stället fått den verkan, att hustruns arvingar bekommit hela kvarlåtenskapen i boet efter henne. Vad sålunda anförts synes mig vara av en viss betydelse, då det gäller att fatta ställning till den föreliggande ansökningen. Den åberopade korrespondensen synes bestyrka, att åtminstone tidigare en rätt livlig förbindelse upprätthållits mellan de båda familjerna. Visserligen har det uppgivits, att förhållandet dem emellan på senare tid varit mindre gott, men då närmare upplysningar därom icke föreligga och då det för övrigt i handlingarna icke saknas antydningar om att skulden därtill i varje fall icke legat på familjen Hanssons sida, synes anförda omständighet icke i och för sig böra utesluta ett tillmötesgående av framställningen. Med hänsyn härtill och då makarna Hansson till följd av sjukdom och fattigdom leva i bekymmersamma omständigheter, anser jag mig kunna, i nära anslutning till vad landsfiskalen och länsstyrelsen föreslagit, tillstyrka, att till hustru Hansson efterskänkes $\frac{1}{8}$ av behållningen i boet efter mannen Larsson. Däremot torde tillräckliga skäl icke föreligga att tillerkänna Märta Sofia Hansson del i kvarlåtenskapen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en åttondel av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förre kontoristen Oskar Fredrik Larsson från Lessebo i Hovmantorps socken må avstås till Karolina Sofia Hansson, född Jonsson.

Vad föredragande departementschefen ovan under punkterna 1:o—18:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Brandt.